

SMK

Inhoud

■ Publiciteit; samenwerking levert op!	2
■ MIA\Vamil flink uitgebreid voor gecertificeerde dienstverlening en productie	2
MILIEUKEUR	
■ Kees Oomen nieuwe voorzitter College van Deskundigen agro/food	3
■ Stichting Natuur & Milieu weer in College van Deskundigen agro/food	3
■ Ontwikkeling Milieukeur Zuivel	4
■ Green Specialties Holland: "Bij duurzamer werken is de prijs niet het belangrijkste"	5
■ Van Ruiten Food: "Onze klanten vragen om Milieukeur!"	6
■ Milieukeur is méér dan milieu: thema 'arbeidsomstandigheden'	7
■ Waterplantenspecialist Van der Werf: "Onderscheiden met een verantwoord verhaal"	8
■ Unieke paasactie met Rondeel-eieren	9
■ 'Milieukeurpolitie' ook in 2012 weer actief	9
■ Nederlandse glasgroentetelers hebben behoefte aan een sterk internationaal duurzaamheidskeurmerk	11
■ Duurzaam inkopen van boomkwekerijproducten	13
■ Kwekerij Osdorp: "Zorgfunctie combineren met kwaliteitsproducten"	14
■ Samenvoeging Milieuthermometer Ziekenhuizen en Milieuthermometer GGZ	15
■ Milieukeur klimaatbeheersing bij datacenters	16
■ Milieukeur voor groene elektriciteit vergroot consumentenbescherming	18
■ Sportsfill Eco+ van Granuflex ontvangt Milieukeur certificaat	19
■ Berkicold: Brandbestrijding zonder schadelijke gevolgen	20
■ Ontwikkelingen Milieukeur	21
BAROMETER DUURZAME BLOEMIST	
■ Fleur 89: "Zakelijke markt vraagt om geborgde duurzaamheid"	24
BAROMETER DUURZAAM TERREINBEHEER	
■ Samen optrekken in duurzaam terreinbeheer	25
EUROPEES ECOLABEL	
■ 20 jaar Europees Ecolabel	28
■ Groen toilet met de Black-serie van Satino	29
■ Court Garden Hotel: "Als je eenmaal 'groen' denkt, zie je overal kansen"	30
■ Philips: "Europees Ecolabel super belangrijk voor grote internationale hotelketens"	31
GROEN LABEL KAS	
■ Glastuinbouwsector 2011 - 2012	32
■ MaarelOrchids: Orchideeën uit een Groen Label Kas	33
MAATLAT DUURZAME VEEHOUDERIJ	
■ MDV-stallen voor vleesvee en melkgeiten	34
■ Ieder jaar meer certificaten Maatlat Duurzame Veehouderij	36

SMK ontwikkelt, beheert en toetst criteria voor keurmerken en certificaten. Daarmee wordt duurzamer ondernemen inzichtelijk, betrouwbaar en controleerbaar. Producentenorganisaties, detailhandel, overheid, wetenschappers, milieudeskundigen en behartigers van consumentenbelangen werken mee aan de inhoud van de criteria. Dat verzekert een breed maatschappelijk draagvlak. Onafhankelijke certificatie-instellingen controleren of producten, processen of diensten aan de criteria van SMK voldoen.

SMK-Nieuws is een uitgave van:

SMK
Alexanderveld 7
2585 DB Den Haag
Tel. (070) 358 63 00
Fax (070) 350 25 17
smk@smk.nl
www.smk.nl

Redactie:

SMK, Dröge & van Drimmelen

Vormgeving:

IJzersterk, Rotterdam

Druk:

Drukkerij De Bink, Leiden FSC-gecertificeerd

Papier:

SMK-Nieuws wordt gedrukt op Biotop, FSC gecertificeerd papier en is geproduceerd zonder toepassing van optische witmakers en chloorhoudende bleekmiddelen.

SMK-Nieuws ontvangen?

SMK-Nieuws is gratis. Als u dit magazine wilt ontvangen stuur dan een e-mail aan smk@smk.nl met uw naam, bedrijf/organisatie, functie en adresgegevens.

E-mail service

Via www.smk.nl kunt u zich aanmelden voor de e-mailservice van SMK. U bent dan nog sneller op de hoogte van actuele ontwikkelingen.

Twitter:

Volg SMK op Twitter:
http://twitter.com/#!/SMK_Keurmerken

©SMK. Artikelen uit het magazine SMK-Nieuws zijn eigendom van SMK en mogen onder bronvermelding worden overgenomen.

SMK

P.18 Milieukeur voor groene elektriciteit vergroot consumentenbescherming

Peter Niermeijer (Secretary General van RECS International) gaat in op de ingewikkelde elektriciteitsmarkt, de bescherming van de consument en hoe die te verbeteren.

18

34

P.20 Brandbestrijding zonder schadelijke gevolgen

Berki Brandbeveiliging bv ontwikkelde een duurzamer en milieuvriendelijk blusmiddel, geschikt voor praktisch alle voorkomende branden. En Milieukeur gecertificeerd.

P.25 "Samen optrekken in duurzaam terreinbeheer"

Kwetsbare zandgronden en intensieve landbouw, beide zijn te vinden in de provincie Drenthe. Een groepsaanmelding voor certificering op de Barometer Duurzaam Terreinbeheer geeft een impuls tot verantwoord werken.

P.30 "Als je eenmaal 'groen' denkt, zie je overal kansen"

Een 'groen' en 'verantwoord' verblijf voor iedereen, dat is het onlangs Europees Ecolabel gecertificeerde Court Garden Hotel in Den Haag.

P.34 MDV-stallen voor melkgeiten en vleesvee

De Maatlat Duurzame Veehouderij wordt volgend jaar verder uitgebreid. Er worden criteria ontwikkeld voor duurzamere stallen voor melkgeiten, vleesvee en zoogkoeien.

MILIEUKEUR IS MÉÉR DAN MILIEU: THEMA 'ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN'

P.7 Milieukeur beperkt zich al lang niet meer tot alleen milieu; zo zijn er ook criteria om dierenwelzijn en -gezondheid te verbeteren en worden in steeds meer schema's criteria voor arbeidsomstandigheden toegevoegd.

NEDERLANDSE GLASGROENTETELERS HEBBEN BEHOEFTE AAN EEN STERK INTERNATIONAAL DUURZAAMHEIDSKEURMERK

P.10 Het grootste deel van in Nederland geproduceerde glasgroenten wordt naar het buitenland - vooral Europese landen - verhandeld. Veel Nederlandse telers zijn voorlopers op het gebied van duurzamer telen. Die voorlopers willen hun duurzaamheidsniveau borgen door middel van een onafhankelijk keurmerk, dat een sterke internationale positionering voor hun producten creëert.

PUBLICITEIT; SAMENWERKING LEVERT OP!

SMK, KEURMERKHOUDERS EN ANDERE STAKEHOLDERS CREËERDEN IN 2011 WEER VEEL PUBLICITAIRE AANDACHT VOOR DE KEURMERKEN EN CERTIFICATEN.

Het resulteerde erin dat in 2011 in de schrijvende pers (vak- en consumentenmedia) voor € 1.870.655,- aan free publicity werd gegenereerd, bij een totale gepubliceerde oplage van 22.233.000 exemplaren.

Die printmedia zijn echter niet het enige medium waarin publiciteit wordt 'gemaakt'. Dit magazine SMK Nieuws is daar een voorbeeld van, met gemiddeld ruim 20.000 lezers per uitgave. Tel daarbij op het aantal websitebezoekers van 56.000 per jaar, de e-mailings die SMK uitzendt naar ruim 1.800 abonnees en de Tweets aan bijna 200 volgers. De berichten uit deze communicatiemiddelen worden door diverse media

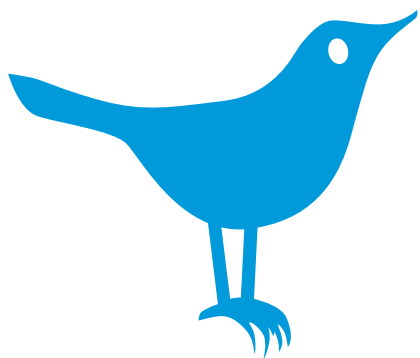
gevolgd en geplaatst. Ook werkt SMK mee aan interviews en is er samenwerking op allerlei vlakken met redacties van onder meer printmedia en websites.

SAMENWERKING

Gebruik de meerwaarde van de SMK-keurmerken en certificaten! Keurmerkhouders die nieuws hebben, of persberichten publiceren over hun producten of diensten kunnen gebruik maken van de communicatieplatforms van SMK. Voorwaarde is natuurlijk wel dat de boodschap in relatie moet staan tot de keurmerken*.

De afgelopen tijd werd op die manier succesvol aandacht gecreëerd voor onder meer IMO (autowasstraten), Eneco (groene energie), Kruidenier Foodservices (Hollandse aardbeien), Mijnboer (duurzaam assortiment), Jan Linders supermarkten (varkensvlees), het Amsterdamse convenant voor een duurzamere zorg (Milieuthermometer) en een samenwerkingsverband van zeven Milieukeur gecertificeerde paddenstoelentelers. ●

**Bel of e-mail Wim Uljee, senior communicatie-adviseur bij SMK, voor de mogelijkheden: 070 358 63 00 / wuljee@smk.nl.*

DE MILIEULIJST 2012 BIEDT VEEL MEER FISCALE AFTREKMOGELIJKHEDEN VOOR BEDRIJVEN DIE GECERTIFICEERD ZIJN OF GAAN WORDEN VOOR MILIEUVRIENDELIJKE DIENSTVERLENING EN PRODUCTIE.

MIA VAMIL FLINK UITGEBREID VOOR GECERTIFICEERDE DIENSTVERLENING EN PRODUCTIE

De Milieulijst 2011 bood al fiscaal voordeel voor ondernemers die investeren in milieuvriendelijke productie volgens de eisen van **Milieukeur** en **Europees Ecolabel** of het verlenen van milieuvriendelijke diensten volgens de eisen van Green Key, Blauwe Vlag en 'Erkend Duurzaam' van de Bovag. Sinds 1 januari 2012 zijn daar verschillende certificaten aan toegevoegd, zoals de CO₂-prestatieladder en de MVO-prestatieladder.

Daarnaast stimuleert de Milieulijst 2012 in tegenstelling tot voorgaande jaren meerdere niveaus van milieuprestatie zoals bij Green Key, de prestatieladders en **de Barometers van SMK**. De hoogte van het fiscale voordeel op de investering is afhankelijk van de mate van duurzaamheid van het betreffende keurmerk en het niveau waarvoor een bedrijf gecertificeerd is.

OOK INKOOP VAN GECERTIFICEERDE PRODUCTEN

Nieuw op de Milieulijst 2012 is fiscaal voordeel voor investeringen in gecertificeerde milieuvriendelijke producten volgens **Europees Ecolabel**, **Milieukeur**, Dubokeur en C2C. ●

Meer informatie: www.agentschapnl.nl

KEES OOMEN NIEUWE VOORZITTER COLLEGE VAN DESKUNDIGEN AGRO/FOOD

MILIEUKEUR

Certificatiesysteem voor duurzamere producten en diensten

KEES OOMEN WAS TOT MEI VORIG JAAR WERKZAAM ALS DIRECTEUR AGROKETENS EN VISSERIJ BIJ HET MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN, LANDBOUW EN INNOVATIE EN VOLGDE EIND 2011 FRITS VAN WESEMAEL OP ALS VOORZITTER VAN HET COLLEGE VAN DESKUNDIGEN AGRO/FOOD.

Kees Oomen is nu bijna een half jaar voorzitter van het College en blikt terug op die periode. "Ik was natuurlijk bekend met SMK en Milieukeur, maar ik was toch aangenaam verrast over de breedte van de terreinen waarbinnen het College werkzaam is en de diversiteit van de criteria die worden beheerd en ontwikkeld. De heterogene samenstelling van het College sluit daar prima bij aan. Daarbij heb ik ervaren dat de medewerkers van SMK zeer gedreven en deskundig zijn en veel geduld hebben." Dat 'geduldig zijn' licht hij toe: "Het is nu eenmaal noodzakelijk dat je bij het ontwikkelen van ambitieuze criteria heel zorgvuldige afwegingen maakt tussen het duurzaamheidsniveau van die criteria en de haalbaarheid

ervan voor ondernemers. En dat vraagt heel veel overleg en discussie, zowel intern met collega's, klankbordgroepen en in het College, als extern met stakeholders. De criteria worden bij SMK dus echt niet alleen maar 'vanachter het bureau' ontwikkeld; dat heb ik ook ervaren tijdens de openbare hoorzittingen die worden gehouden voordat een certificatieschema wordt gepubliceerd. Die hoorzittingen vind ik een prima instrument om criteria nogmaals te toetsen op praktische toepassing."

VERDUURZAMING EN MEERWAARDE

Kees Oomen blikt niet alleen terug, maar ook vooruit; er zijn volgens hem de komende

tijd behoorlijk wat uitdagingen. Hij zegt daarover: "Wat mij erg bezig houdt is de vraag op welke wijze een keurmerk niet alleen kan bijdragen tot verduurzaming, maar ook tot een meerwaarde voor producten. Verder constateer ik dat er een behoorlijke toename van het aantal keurmerken en labels is, waarbij het van groot belang is om Milieukeur blijvend goed te positioneren. Een discussie daarbij is naar mijn mening ook of Milieukeur moet blijven uitgaan van één niveau of dat een 'goed-beter-best-systeem' een betere manier is om verduurzaming in markten te realiseren en toegevoegde waarden te creëren." ●

STICHTING NATUUR & MILIEU WEER IN COLLEGE VAN DESKUNDIGEN AGRO/FOOD

SIJAS AKKERMAN TRAD EIND 2011 TOE TOT HET COLLEGE VAN DESKUNDIGEN AGRO/FOOD EN NEEMT DAARAAN DEEL NAMENS STICHTING NATUUR & MILIEU, WAAR HIJ SINDS 2008 WERKZAAM IS ALS TEAMMANAGER LANDBOUW, INDUSTRIE EN ECONOMIE."

Sijas groeide op in het dorpje Eastermar in Friesland; daar leerde hij vooral via zijn vrienden en zijn oom de wereld van de landbouw kennen. Na de LTS, MTS en HTS studeerde hij Wijsbegeerte van Wetenschap en Technologie aan de Universiteit Twente. Hij combineerde tijdens die studie chemie met filosofie en werkte bij UTNieuws. Daarna werkte hij bij het beleidsbureau van de Universiteit Twente en de concernstaf van de gemeente Enschede en vervolgens bij het projectbureau van Balkenende's Innovatieplatform. Sijas constateert dat er veel verschillende deskundigheid en ervaring in het College aanwezig is. "Dat maakt de discussies in het College interessant en levendig", aldus Sijas. "Die discussies zorgen er ook voor dat de maatlatten en certificatieschema's met Milieukeurnormen een goede balans opleveren tussen het behalen van voldoende duurzaamheid en het bewaken van de economische belangen van de keurmerkhouders." Hij vervolgt: "Tegelijkertijd blijft het nodig dat Milieukeur écht ambitieus blijft. Zeker

in deze tijd. Omdat je ziet dat bijvoorbeeld de foodsector - vaak gedreven vanuit de retail - ook duurzaamheidsstappen zet."

INTEGRALITEIT MILIEUKEUR

Belangrijk volgens Sijas is ook om de integraliteit van Milieukeur nog veel nadrukkelijker in de markt te positioneren en duidelijker naar consumenten te communiceren. "Anders dan veel andere one-issue keurmerken heeft Milieukeur immers unieke aandacht voor een breed scala aan duurzaamheidsonderwerpen; het is een 'breed' keurmerk", aldus Sijas. "Want het gaat bij Milieukeur bijvoorbeeld om beperking van energie, watergebruik, schadelijke stoffen, meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen. Maar ook belangrijke thema's zijn verpakking en afval, arbeidsomstandigheden, dierenwelzijn, natuurbeheer en voedselveiligheid." Sijas vraagt zich dan ook af of de term 'Milieukeur' de lading nog wel dekt en of er niet een wervender brand mogelijk is. ●

TIJDSPAD ONTWIKKELING MILIEUKEUR ZUIVEL

Voor de toetsing van de concept criteria op inhoud en praktische toepasbaarheid zal SMK een ad hoc begeleidingscommissie vormen van stakeholders en deskundigen. Op het moment dat de criteria bijna gereed zijn wordt een openbare hoorzitting gehouden, waarop alle belanghebbenden commentaar kunnen geven. Pas daarna volgt het traject naar een definitief certificatieschema. Het College van Deskundigen agro/food besluit over de ontwikkeling en vaststelling van criteria. Naar verwachting kan SMK de eerste versie van de duurzaamheidscriteria dit jaar publiceren, zodat in 2013 de eerste gecertificeerde zuivel op de markt kan verschijnen. Om een nog breder draagvlak te creëren bij de afstemming van het certificatiesysteem met bestaande duurzaamheidsinitiatieven, zal SMK komende maanden partijen benaderen. Zelf aanmelden kan natuurlijk ook: smk@smk.nl.

MILIEUKEUR ZUIVEL MET ZO MIN MOGELIJK ADMINISTRATIE

IN DE MELKVEEHOUDERIJ ZIJN VERSCHILLENDE INITIATIEVEN OM DE SECTOR TE VERDUURZAMEN. VOOR DE HAND LIGT CERTIFICERING VAN HET EINDPRODUCT: ZUIVEL.

SMK start nu mede op initiatief van de Blaarkopketen (Ben Barkema) met de ontwikkeling van hanteerbare duurzaamheidscriteria voor zuivel met normen voor Milieukeur. Wageningen Livestock Research, Veenweiden Innovatiecentrum en Sustainability4U in de persoon van Klaas Jan van Calker bereiden conceptcriteria voor. Klaas Jan van Calker is gepokt en gemazeld in de zuivelsector. Na zijn promotieonderzoek naar verduurzaming van de melkveehouderij aan de Wageningen Universiteit werkte hij als duurzaamheid manager bij CONO Kaasmakers (bekend van de Beemster kaas) en vervolgens bij Unilever om zuivel te verduurzamen. Sinds een jaar is hij zelfstandig adviseur op het gebied van duurzamere zuivel.

Natuurlijk zijn er al allerlei mogelijkheden en certificaten, dus waarom ook nog Milieukeur? "Inderdaad", zegt Klaas Jan van Calker, "er wordt in de sector op verschillende manieren actief gewerkt aan meer duurzaamheid. Maar de waarde van Milieukeur heeft een grotere betekenis dan wat er nu al is. Met een geaccrediteerd certificatieschema kun je aantoonbaar maken dat je duurzamer werkt. Dat is de meerwaarde van de certificatiesystemen van SMK. Milieukeurnormen worden daarbij vastgesteld in een dialoog met het bedrijfsleven en met maatschappelijke organisaties."

NIET HET WIEL UITVINDEN

"De kracht van dit initiatief is vooral dat we niet opnieuw het wiel gaan uitvinden", zegt Van Calker stellig. "Waar mogelijk zoeken we aansluiting bij bestaande duurzaamheidsinitiatieven. Mijn rol hierbij is dat ik samen met WUR Livestock onderzoek hoe we daarop met het certificatiesysteem kunnen aansluiten. Daarbij kun je heel concreet denken aan de mineralenregistratie. Voor de registratie van overschotten van stikstof en fosfaat, mineralenbenuttingen en ammoniakemissie en broeikasgasemissies is de Kringloopwijzer ontwikkeld. Nou, die zullen we dus ook zeker inzetten in de duurzaamheidscriteria voor zuivel, zij het dat veehouders dan een bepaalde minimumscore moeten behalen om aan Milieukeur te voldoen. Op die manier voorkom je dat een veehouder drie verschil-

lende administraties moet gaan bijhouden – we willen de administratieve rompslomp echt zo minimaal mogelijk houden! Bovendien kan het zoeken van aansluiting bij andere initiatieven een commercieel voordeel hebben: kijk maar naar het succes van Milieukeurcertificering, gecombineerd met 3 sterren Beter Leven van de Dierenbescherming bij het Rondeel ei. Ik vind dat een heel mooi voorbeeld."

WEIDEGANG

De onderdelen die hoogstwaarschijnlijk in de criteria zullen terugkomen zijn: dierenwelzijn, diergezondheid, emissie, energiegebruik, stikstof- en fosfaatefficiëntie, landgebruik en biodiversiteit. Van Calker: "Bij dierenwelzijn zal de weidegang ongetwijfeld een belangrijke rol spelen. Zeker in de perceptie van consumenten is weidegang een belangrijk punt. Natuurlijk moet je daarbij wel letten op mogelijke negatieve (en positieve) milieueffecten. Het blijft altijd zoeken naar de balans tussen dierenwelzijn en milieu." ●

"BIJ DUURZAMER WERKEN IS DE PRIJS NIET HET BELANGRIJKSTE"

EEN GROENTENWEEKERIJ DIE WIL LEVEREN AAN HET HOOGSTE SEGMENT OP HET GEBIED VAN RETAIL EN GASTRONOMIE, MOET CONSTANT KWALITEIT LEVEREN EN 'DUURZAAM PRESTEREN'.

Dat is de mening van Adrie van den Einden, directeur van Green Specialties Holland uit Lierop. "Wij hebben een belangrijke omslag gemaakt in ons denken", legt hij uit. "Niet de kilo-opbrengst per m² staat centraal, maar kwaliteit en duurzaamheid. Onze afnemers vragen om een goed product, wat betreft smaak en kleur." Met Milieukeur maakt Green Specialties Holland de werkwijze inzichtelijk en met bijvoorbeeld het Tesco Natures Choice kan ook de Engelse markt worden bediend.

Green Specialties Holland teelt met zo'n dertig man in vaste dienst op 100 hectare spinazie, rucola, babyleaves en veldsla, veldsla en breekpeen. Bijna de helft van de oppervlakte wordt gebruikt voor spinazie. Van den Einden heeft het bedrijf samen met zijn vrouw in 1990 overgenomen van zijn vader. "Achtergrond was dat we zagen dat spinazie in de retail van slechte kwaliteit was en slecht werd gepresenteerd in de winkel", vertelt Van den Einden. Daarom ging hij zelf het product wassen en verpakken. In de zoektocht naar onderscheidend werken kwam Milieukeur om de hoek. "Mijn grootste afnemer haakte echter af, waardoor het voor ons op dat moment niet meer interessant was om onder Milieukeur te werken."

KWALITEIT BOVEN PRIJS

Nu de afnemers steeds meer vragen om duurzamere producten, is het voor Van den Einden vanzelfsprekend om weer met Milieukeur te werken. "Onze gehele teelt is gecertificeerd en dat kan alleen als we weten dat we afzet voor onze producten hebben", legt hij uit. "Smeding is zo'n afnemer, die met MijnBoer een duurzamer merk in huis heeft. Ook het hogere segment in de gastronomie verkiest kwaliteit boven prijs en is voor ons een constante afnemer. Doordat onze afnemers meegaan in het 'duurzame verhaal' is het voor ons mogelijk om volgens Milieukeurcriteria te kweken. Want uiteindelijk moet het economisch ook rendabel zijn."

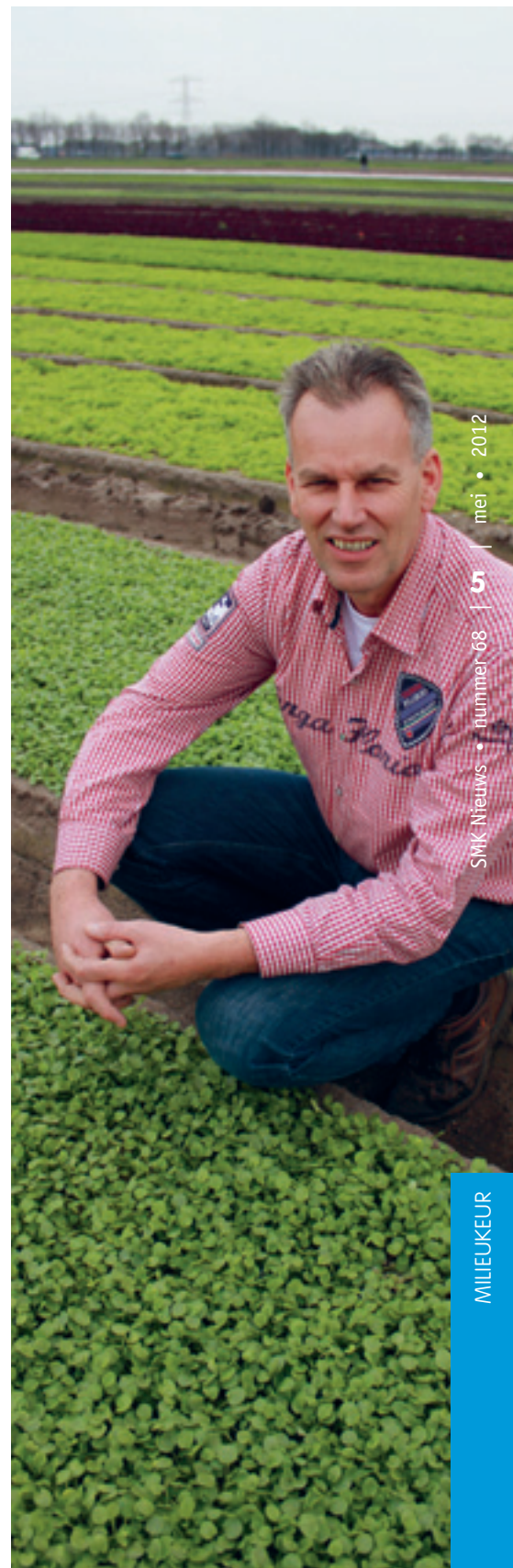
DE BODEM IS DE BASIS

Duurzamer werken, met het stempel van Milieukeur, vraagt een andere manier van telen. "Wij kijken niet meer alleen naar het eindproduct, maar naar de hele periode van de teelt", zegt Van den Einden. "Alles begint in de bodem: een gezond product waar je minimaal bestrijdingsmiddelen op gebruikt, moet opgroeien in een vruchtbare bodem. Om bodemziekten te voorkomen hebben we de vruchtwisseling verruimd en we zijn nog bezig om meer grond tot onze beschikking te krijgen, zodat we die wisseling nog ruimer kunnen inplannen. Ook werken we met groenbemesters die de mineralen in de winter vasthouden. Deze groenbemester wordt in de bodem verwerkt en maakt die luchtig en voedzaam. We zien in de praktijk dat dit weerbare planten oplevert met een optimale groei."

Van den Einden ziet het Milieukeur niet als eindpunt. "Als je eenmaal begint met duurzamer werken, wordt het onderdeel van je zienswijze", zegt hij. "Een bedrijf als het onze heeft altijd koeling nodig, juist op het moment dat er veel zon is. Een uitkomst zou daarom het gebruik van zonne-energie zijn. Dat vergt natuurlijk een investering, maar als het op termijn rendabel is willen we dat zeker onderzoeken."

EEN STAP VERDER

Centraal in de filosofie van de teler uit Lierop staat het meegaan in de wens van de afnemers en daar een stap verder in gaan. Van den Einden kan tegenwoordig jaarrond gecertificeerde producten leveren door samenwerking met telers in Zuid-Europa. "Wij selecteren hiervoor telers met dezelfde filosofie als wij", zegt hij. "Ook zij werken onder de criteria van Milieukeur en dus kunnen wij deze Zuid-Europese groenten met het keurmerk aan onze klanten leveren." ●

M. STEEGSTRA (KWALITEITSMANAGER VAN RUITEN FOOD, RECHTS) SAMEN MET EEN SCHOONMAAKMEDEWERKER TIJDENS HET SCHOONMAKEN MET HET NIEUWE ECOLOGISCHE SCHOONMAAKMIDDEL.

VAN RUITEN FOOD

“ONZE KLANTEN VRAGEN OM MILIEUKEUR!”

VAN RUITEN FOOD BEHAALDE EIND 2011 HET MILIEUKEURCERTIFICAAT VARKENSVLEES VOOR BE- EN VERWERKTE PRODUCTEN VAN VARKENSVLEES. HET FRIESE BEDRIJF IS DAARMEE INDIVIDUEEL GECERTIFICEERD. DE REDEN VAN CERTIFICERING IS VOLGENS KWALITEITSMANAGER MARIËTTE STEEGSTRA EIGENLIJK HEEL EENVOUDIG: “ONZE KLANTEN EN DE MARKT VRAGEN EROM.”

Het familiebedrijf Van Ruiten Food bestaat sinds 1939, heeft ongeveer 25 medewerkers en is een internationale producent en handelsorganisatie in vlees en gemaksvleesproducten. Van Ruiten Food levert onder meer aan de foodservice, grossiers, supermarktoorganisaties en voor verpakkcentrales. Het vleesassortiment bestaat uit vlugklaar producten, reepjesvlees, gesliced vlees op maat en klantspecifiek, gemarineerd vlees, en verschillende soorten wokvlees.

ZELF CERTIFICEREN

“We waren al onderdeel van een Milieukeur gecertificeerde keten”, vertelt Steegstra. “En merkten dat er steeds meer klanten zijn die om Milieukeur gecertificeerd varkensvlees vragen. We wilden graag een individueel Milieukeur certificaat, zodat we ook zelf de keuze kunnen maken om in welke keten dan ook Milieukeur gecertificeerd varkensvlees in te kopen en te verwerken.”

VOLDOEN AAN WENS

Van Ruiten Food behaalde het Milieukeur-certificaat Varkensvlees voor het bewerken en verwerken. “Voor ons biedt dat een voordeel”, vervolgt Steegstra, “omdat bijvoorbeeld diverse supermarktoorganisaties verbonden zijn aan diverse Milieukeur ketens. Zo kunnen wij voldoen aan de wens van onze klanten.”

KEUZEMAATREGELEN

Over het certificeringsproces vertelt Steegstra: “Omdat we al onderdeel waren van een keten, hoefden we op een aantal onderdelen onze bedrijfsuitvoering slechts aan te passen voor ons individueel certificaat. Het belangrijkste daarbij was dat we voldoende punten moesten behalen in de keuzemaatregelen. Als middelgroot verwerkingsbedrijf is dat best lastig. Een eigen waterzuivering als voorbeeld - een van de keuzemaatregelen - is voor ons op dit moment nog niet haalbaar. Groene stroom wilden we graag, maar we zitten nog middenin een bestaand contract met de energieleve-

rancier. We hebben in goed overleg met SMK en SGS de punten aangescherpt waarmee we konden voldoen aan de gestelde eisen voor Milieukeur certificering, bijvoorbeeld het gebruik van ecologische schoonmaakmiddelen.”

MEERWAARDE MILIEUKEUR

Voor de medewerkers bracht het behalen van het certificaat geen schokkende veranderingen met zich mee. “Natuurlijk weten onze medewerkers dat we de Milieukeur producten strikt gescheiden moeten houden van de gangbare producten. Maar verder waren er geen grote veranderingen.” Steegstra is overtuigd van de meerwaarde van Milieukeur en het afgelopen half jaar bewees dat. “Steeds meer klanten vragen om onderscheiding en een meerwaarde in het varkensvlees en we zien dat Milieukeur een steeds belangrijkere positie aan het innemen is als betrouwbaar keurmerk voor duurzame producten in de agro/food sector.” ●

MILIEUKEUR IS MÉÉR DAN MILIEU:

THEMA 'ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN'

IN 1992 WERD HET KEURMERK MILIEUKEUR GEÏNTRODUCERD EN NIET TOEVALLIG MET DEZE NAAM. IN DE JAREN NEGENTIG WAS 'MILIEU' DE BELANGRIJKSTE COMPONENT IN DE BEGRIPPEN DUURZAAM, DUURZAAMHEID EN DUURZAME ONTWIKKELING.

Bij het thema 'milieu' gaat het in de Milieukeur certificatieschema's onder meer om het zuinig omgaan met grondstoffen, het beperken van het gebruik van energie en water en terugdringing van emissies naar lucht, bodem en water. Er worden eisen gesteld aan het duurzamer omgaan met verpakking en afval en er zijn criteria voor natuurbeheer.

MILIEUKEUR IS MÉÉR DAN MILIEU

Milieukeur beperkt zich echter al lang niet meer tot alleen milieu; naast de milieuthema's zijn er ook criteria om dierenwelzijn en -gezondheid te verbeteren en worden in steeds meer schema's criteria voor arbeidsomstandigheden toegevoegd.

3E 'P' BREDER INGEVULD

Bij het ontwikkelen of herzien van een Milieukeur certificatieschema speelt het 'triple P-concept' een belangrijke rol, omdat de gecertificeerde producten en diensten economisch rendabel zijn (profit); de milieubelasting verlagen ten opzichte van gangbare producten en diensten (planet) en aandacht geven aan welzijn van mens en dier (people).

Bij de 3e P voor 'arbeidsomstandigheden' gaat het zowel om toezicht op de naleving van de wet als om bovenwettelijke eisen. Een aantal

eisen is namelijk gelijk aan huidige ARBO-en/of CAO-maatregelen; echter grote 'plus' is dat er ook daadwerkelijk door de certificatie-instellingen op dergelijke zaken wordt gecontroleerd.

EISEN EN KEUZEMAATREGELEN

In diverse Milieukeur agro/food certificatieschema's zijn criteria voor arbeidsomstandigheden opgenomen. Dit is het geval bij Glastuinbouwproducten, Plantaardige producten uit de open teelt, Ei, Vleeskuijken, Barometer Duurzame Groenten & Fruit, Barometer Duurzame Bloemist, Barometer Duurzame Slager en de Barometer Duurzame Bakkerij en Zoetwaren.

AANDACHTSGEBIEDEN VERPLICHTE BASISSEISEN EN KEUZEMAATREGELEN MILIEUKER AGROFOOD

Veilig werken en gezondheid. Voorbeelden: het organiseren van cursussen, opleiding en trainingen en (team)overleggen, beschikbaarheid van persoonlijke beschermingsmiddelen, het geven van instructies, preventie van gezondheidsklachten en de aanwezigheid van een RI&E (risico-inventarisatie en -evaluatie).

Wettelijke regelingen, ARBO en CAO. Zoals: behandeling van personeel volgens sector CAO's door bedrijven en uitzendbureaus en er is een actuele registratie van medewerkers.

Opleiding, functioneren, maatschappelijk belang. Medewerkers met een vast contract hebben jaarlijks een functionerings- of beoordelingsgesprek, het bedrijf heeft medewerkers met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst (WAO, Wvg, Wajong, WGA), het bedrijf is een erkend leerbedrijf en inzet van stagiaires.

CRITERIA ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN MILIEUKER NON-FOOD

Voor Milieukeur non-food zijn er criteria voor arbeidsomstandigheden bij autowasinstallaties, gericht op de Nederlandse situatie. Bij de productie van veiligheidsteegels, in-situ vloeren en infill voor kunstgrasvelden zijn de eisen vooral afgestemd op de productiesituatie buiten Europa (Azië). Ook in de Milieuthermometer zorg is er aandacht voor arbeidsomstandigheden bij het werken met gevaarlijke stoffen. Bij de ontwikkeling van nieuwe certificatieschema's -zoals de Barometer Duurzame Evenementen- is er nadrukkelijk aandacht voor arbeidsomstandigheden. ●

FOTO: AREND-SOEF

"ONDSCHIEDEN MET EEN VERANTWOORD VERHAAL"

VIJVERBEZITTERS KENNEN HET FENOMEEN: EEN BEETJE ONBALANS EN HET WATER SLAAT GROEN UIT. DAAROM IS HET BELANGRIJK OM VOOR DE JUISTE FLORA TE ZORGEN. WATERPLANTENSPECIALIST VAN DER WERF UIT REEUWIJK TEELT INHEEMSE WATERPLANTEN EN HEEFT ZICH STEEDS MEER TOEGELEGD OP ADVIES OVER NATUURVRIENDELIJKE OEVERS, VIJVERS EN WATERPARTIJDEN.

De eenmanszaak van Marcel van der Werf beslaat 1,25 hectare en kreeg onlangs het Milieukeur-certificaat. "Certificering van onze waterplantenteelt is belangrijk", zegt van der Werf. "Toen mijn vader 32 jaar geleden begon met waterplanten was de markt meer open en daardoor was het gemakkelijker om de planten af te zetten. Ik onderscheid me door advies: aan hoveniers, de groothandel en overheid, maar ook steeds meer direct aan de particulier. Met Milieukeur heb ik daarbij een 'verantwoord' verhaal."

GEEN VOORGETROKKEN PRODUCT

Milieukeur certificering is dus een stap die past bij de specialisatie die Van der Werf voorstaat. "Eerst heb ik gekeken naar SKAL, maar het bleek moeilijk om waterplanten onder te brengen in dit keurmerk, omdat de eisen niet zijn toegespitst op de teelt van waterplanten", vertelt hij. "Via adviesbureau DLV Plant ben ik bij Milieukeur uitgekomen. Zij hebben me goed begeleid. De meeste tijd zat in het ordenen van informatie en het vastleggen van de registratie omdat wij al grotendeels werkten volgens de regels van Milieukeur.

Natuurlijk, tegen een luis gebruik je wel eens een bestrijdingsmiddel. Maar ik gebruikte al zo weinig mogelijk middelen, want ik wil de teelt namelijk zo natuurlijk mogelijk houden en ook geen 'voorgetrokken' producten leveren. Zo'n sterke, natuurlijk opgegroeide plant heeft de meeste kans om het goed te gaan doen in de vijver."

SLUIPWESP IN DE BUITENLUCHT

Het positieve aan het werken onder Milieukeur is dat Van der Werf nóg bewuster te werk gaat. "Bij biologische middelen denk je toch al snel aan kassen met tomaten of komkommers", vervolgt hij. "Maar vorig jaar heb ik sluipwespen ingezet tegen bladluis. Het blijkt dat dit buiten ook prima werkt." Voor de teler is doorslaggevend dat duurzaam kweken steeds beter mogelijk is. "Het is tegenwoordig betaalbaar", zegt Van der Werf. "Eerder waren biologische bestrijdingsmiddelen een stuk duurder dan gangbare. Daar is gelukkig een omslag in gekomen. Dat maakt het interessant om die middelen te gebruiken, want ik krijg geen betere prijs voor mijn product. En ik kan in noodgevallen nog steeds gewasbeschermings-

middel toepassen, bijvoorbeeld op die luis."

GEEN EXOOT IN DE SLOOT

Specialiseren en onderscheiden in de markt, dat is waar het om draait. Dit is ook een reden waarom Van der Werf zich committeert aan het convenant 'Geen exoot in de sloot'. "Bij het schoonmaken van het tropisch aquarium gooien mensen hun planten soms in de sloot en dit heeft catastrofale gevolgen voor de waterbiotopen in Nederland", vertelt hij. "Om die reden telen en verkopen de ondertekenaars van het convenant geen exoten meer. Ook dit heeft alles te maken met het op een goede manier aanwenden van je expertise en kennis. Ik ben tegenwoordig niet alleen een kweker, maar ook een adviseur." ●

UNIEKE PAASACTIE MET RONDEEL-EIEREN

DE BEWUSTE CONSUMENT DIE ZELF NIET DE TIJD OF ZIN HAD OM ROND PASEN EIEREN TE KOKEN EN SCHILDEREN, HOEFDE IN DE FILIALEN VAN ALBERT HEIJN NIET VER TE ZOEKEN NAAR PAASEIEREN.

Het Milieukeur gecertificeerde huisvestingsconcept voor leghennen Rondeel droeg zorg voor de eieren. "Een unieke actie", zegt Ruud Zanders, directeur van Rondeel. "Want nooit eerder lagen er zulke dier- en milieuvriendelijke voorgekookte en geleverde eieren in de

schappen. Het idee kwam van onze afnemer Albert Heijn en wij zijn meteen op het initiatief ingesprongen." Dat was een doorslaand succes: Albert Heijn liet weten dat er veel vraag was naar de eieren en wij waren in anderhalve week uitverkocht. Zanders: "Wat ons betreft is deze actie zeker voor herhaling vatbaar. De actie is breed opgepakt, zo zijn we drie keer op de landelijke radio geweest en was er prominent aandacht voor de eieren in de folder Wakkere Winkelaar van Wakker Dier."

ONAFHANKELIJKE CONTROLE

Het koken en verven van de eieren was een hele klus en moest goed en nauwkeurig gebeuren. "Gecertificeerd werken is voor ons belangrijk, zowel onder Milieukeur als onder het Beter Leven kenmerk van de Dierenbescherming", vervolgt Zanders. "Het borgt dat wij oog hebben voor milieu en dierenwelzijn

en bovenwettelijk werken. De dag dat we de eieren kookten en verfd hebben we een onafhankelijke certificatie-instelling in huis gehad om het hele proces te controleren: zo kon er nooit discussie ontstaan over de herkomst van de eieren."

DIERENWELZIJN ÉN OOG VOOR MILIEU

Het Rondeel is een uniek huisvestingsconcept voor leghennen en komt voort uit onderzoek van de Universiteit van Wageningen, genaamd 'Houden van Hennen'. Het Rondeel-concept wil een zo groot mogelijk maatschappelijk draagvlak creëren en richt zich naast dierenwelzijn ook op het milieu. Onlangs opende de derde vestiging in Ewijk de deuren. ●

DE 'MILIEUKEURPOLITIE' OOK IN 2012 ACTIEF!

DE BEKENDHEID VAN MILIEUKEUR EN HET AANTAL MET MILIEUKEUR GECERTIFICEERDE PRODUCTEN GROEIT STERK.

Met die stijgende bekendheid bestaat het toenemend gevaar van 'free riders'. Daarom controleert SMK in 2012 weer streng of in communicatie-uitingen of op producten terecht het logo of de naam van Milieukeur wordt toegepast. SMK doet dit echter niet alleen; ook certificatie-instellingen, keurmerkhouders en anderen vragen SMK zaken op het gebied van communicatie en logogebruik te controleren. Om die reden is onlangs op de SMK-website een standaard klachtenformulier geplaatst dat het eenvoudig maakt om het onjuist of onrechtmatig gebruik van keurmerken door derden aan SMK te rapporteren.

BETROUWBAAR

In 2011 werden klachten in behandeling genomen en afgehandeld met betrekking tot het onterecht gebruik van het Milieukeurlogo (5), het onjuist gebruik van het Milieukeurlogo (1) en de onjuiste communicatie met Milieukeur (4). In de eerste drie maanden van 2012 werden 4 van dergelijke klachten afgehandeld. Dit draagt ertoe bij dat Milieukeur betrouwbaar blijft, zowel voor inkopers, consumenten als keurmerkhouders. ●

NEDERLANDSE
GLASGROENTETELERS
HEBBEN BEHOEFTE
AAN EEN STERK
INTERNATIONAAL
DUURZAAMHEIDS-
KEURMERK.

HET GROOTSTE DEEL VAN IN NEDERLAND GEPRODUCEERDE GLASGROENTEN WORDT NAAR HET BUITENLAND - VOORAL EUROPESE LANDEN - VERHANDELD. VEEL NEDERLANDSE TELERS ZIJN VOORLOPERS OP HET GEBIED VAN DUURZAMER TELEN.

Die voorlopers willen hun duurzaamheidsniveau borgen door middel van een onafhankelijk keurmerk, dat een sterke internationale positionering voor hun producten creëert. Voor de Nederlandse markt is er het certificatieschema Milieukeur voor duurzamere glasgroenten; voor de internationale markt bestaat een dergelijk keurmerk echter nog niet.

START MEERJARIG PROJECT

De ambitie van de Nederlandse glasgroentesector om te komen tot een internationaal duurzaamheidskeurmerk krijgt nu gestalte in een meerjarig project. Dat wordt mogelijk gemaakt door investeringen van het bedrijfsleven en een financiële ondersteuning via Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

PROJECTDEELNEMERS

Het project is kortgeleden opgestart met een tweetal FresQ-telers; de hoofdaanvragers Royal

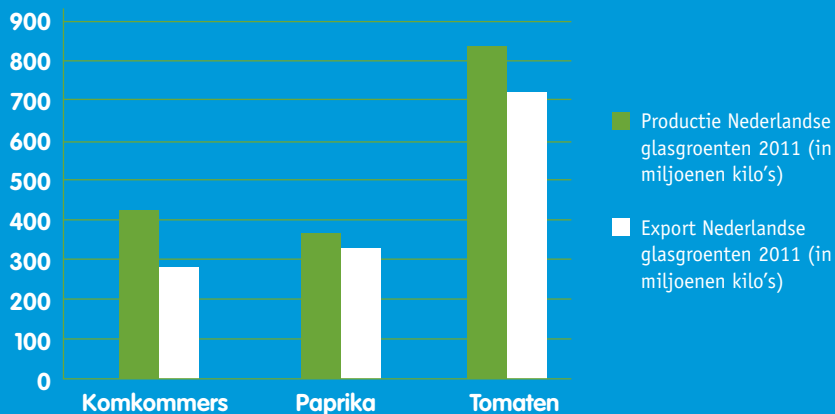
Pride Holland BV en Vitensa. In de loop van 2012 wordt het project mogelijk opgeschaald tot tien deelnemers. Naast deze bedrijven en SMK, worden onderzoeks- en adviesbureaus en certificatie-instellingen betrokken.

VOORLOPERS OP DUURZAAMHEIDSTHEMA'S

Toekomstig gecertificeerde telers gaan internationaal vóórlopen op een aantal belangrijke duurzaamheidsthema's waarmee zij zich positief (én geborgd door het keurmerk) kunnen onderscheiden.

Het keurmerk kan eisen gaan stellen aan het bewust omgaan met energie, waarbij het gebruik van duurzame energie wordt gestimuleerd. Een duurzaam nutriëntenbeleid en water-

management zijn ook belangrijke criteria; het gaat dan om het opstellen van een waterplan, opvang en gebruik van regenwater en hergebruik van buisdrainagewater. Verder is een sterke beperking van de lichtuitstoot van een kas natuurlijk van belang. Biologische gewasbescherming door de inzet van insecten is een oplossing voor een meer duurzame teeltwijze, waarbij ook de teelt van plaag- en ziekteresistente groenterrassen hoort. Producten voldoen aan eisen op het gebied van hygiëne en voedselveiligheid (HACCP) en er is een zware beperking van residu gewasbeschermingsmiddel op de groenten. Verdere onderwerpen zijn de gescheiden verwerking van afval en gebruik maken van afvalstromen, een bijdrage leveren aan biodiversiteit en arbeidsomstandigheden.

JACCO VOOIJS (FRESQ):

“JE MOET DE MARKT EEN STAP VÓÓR ZIJN”

“Het belang van een internationaal erkend certificaat voor duurzame glasgroenten is heel groot”, vindt Jacco Vooijs van FresQ. “Ik vind het belangrijk om als telersvereniging de markt een stap vóór te zijn. Want als we nu niks doen, weet ik al waar het op uitdraait: elke supermarktketen gaat z'n eigen certificaat verzinnen en al met al moeten de telers dan maar weer zien dat ze wijs worden uit een waaier van de meest uiteenlopende eisen. Het is dus ook gewoon in ons eigen belang dat we één helder certificeringschema ontwikkelen. Het zou prachtig zijn als we dat met een paar jaar voor elkaar hebben.”

“We beginnen in Duitsland”, vervolgt Vooijs. “Dat is nu eenmaal de belangrijkste exportmarkt voor Nederlandse groenten. Op basis van de Nederlandse criteria, die SMK al heeft ontwikkeld, werken we nu samen met de Duitsers om een geaccepteerd certificaat te ontwikkelen. Uiteindelijk is het streven natuurlijk om een Europees certificaat te hebben. De EU heeft laten weten dat zij daarin niet het voortouw zullen nemen, dus is het aan de markt. Gelukkig ziet het Nederlandse ministerie van EL&I er wel de meerwaarde van in. Niet voor niets is de tuinbouw één van de door de Nederlandse overheid benoemde topsectoren. Het ministerie ondersteunt de certificaatontwikkeling met een subsidie. De inspanning voor certificering zelf moet natuurlijk van de telers komen. Wij zijn er heel trots op dat onze leden zo vooruitstrevend bezig zijn om duurzaamheid op de kaart te zetten.” ●

DEELNEMERS

U kunt het handige document 'Leidraad duurzaam groen voor institutionele afnemers' gratis downloaden op de website van de Vereniging Duurzame Boomkwekers Nederland via: www.duurzamebomen.nl > Achtergrondinformatie en documenten > Leidraad

DE MILIEUKEURTEELT VAN BOOMKWEKERIJPRODUCTEN IS GECONTROLEERD DUURZAMER.

DUURZAAM INKOPEN VAN BOOMKWEKERIJPRODUCTEN

BIJ MILIEUKEUR ZIJN ALLEEN GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN TOEGESTAAN DIE HET MILIEU ZO MIN MOGELIJK BELASTEN EN WORDT HET GEBRUIK VAN BIOLOGISCHE BESTRIJDING GESTIMULEERD. OOK ZIJN ER EISEN VOOR HET BEPERKT GEBRUIK VAN MESTSTOFFEN EN WORDT DE TOEPASSING VAN ORGANISCHE MESTSTOFFEN BEVORDERD. VERDER WORDT MET HET OPSTELLEN VAN EEN WATERPLAN HET GEBRUIK VAN WATER GEREGULEERD. DAARNAAST STELT MILIEUKEUR EISEN AAN WERKOMSTANDIGHEDEN EN AFVAL EN MOETEN BOOMKWEKERIJEN VOLDOEN AAN MAATREGELEN VOOR NATUUR- EN LANDSCHAPSBEHEER.

Een ruim aantal keuzemaatregelen –waarop een boomkwekerij punten moet behalen– stimuleert nog een verdere verduurzaming van de teelt. Het gaat daarbij onder meer om de aanwezigheid van grasbanen, gebruik van duurzame energie en actieve deelname aan onderzoeksprojecten om teelten verder te verduurzamen.

OVERHEID STIMULEERT DUURZAMER TELEN

Met de aankoop van duurzamer geteelde boomkwekerijgewassen kunnen (semi)overheden een directe stimulans geven aan de verbetering van de leefomgeving in de vele boomkwekerijgebieden die ons land telt en daarbij voldoen aan de inkoopcriteria voor duurzame groenvoorzieningen (www.agentschapnl.nl).

RUIM SORTIMENT EN GROOT AANTAL KWEKERS MET MILIEUKEUR

De laatste jaren groeit het aantal boomkwekers dat in bezit is van dit keurmerk snel. Een groot deel van het assortiment aan bomen en planten dat in Nederland wordt geteeld is leverbaar volgens Milieukeur. Er zijn nu circa 60 boomkwekerijen in Nederland in het bezit van het Milieukeur certificaat. Op de website van SMK staan alle gecertificeerde boomkwekers genoemd (www.smk.nl). Ook de website van de Vereniging Duurzame Boomkwekers Nederland geeft deze informatie van hun leden (www.duurzamebomen.nl). Alleen boomkwekerijen en handelsbedrijven met een Milieukeur-certificaat kunnen Milieukeur gecertificeerde bomen en planten leveren.

LEIDRAAD VOOR AANBESTEDINGEN EN CONTROLE BIJ UITVOERING

Steeds meer gemeenten nemen 'duurzaam groen' op in hun bestekken en aanbestedingen. De criteria duurzame groenvoorzieningen van AgentschapNL zijn daarbij de leidraad in combinatie met eigen wensen als het gaat om sortiment, standplaats, inkoop en transport.

De Vereniging Duurzame Boomkwekers Nederland (DBN) heeft kortgeleden een handig document gepubliceerd om bestekschrijvers tips en handvatten te geven als het gaat om de inkoop van duurzaam groen. In de 'Leidraad duurzaam groen voor institutionele afnemers' wordt bijvoorbeeld ingegaan op de wensen die een bestekschrijver zou kunnen opnemen in bestekken en aanbestedingen en hoe deze omschreven kunnen worden.

Verder geeft deze leidraad informatie met aanwijzingen voor het planten en de nazorg van geplante boomkwekerijproducten en hoe een gemeente zich met duurzaam groen kan profileren. ●

zaden levert en waarvoor de kwekerij marketing verzorgt en rassenproeven doet.

KWALITEIT MET ZORG

De zorgfunctie mag dan centraal staan, niet minder belangrijk is de productie. Kwekerij Osdorp levert onder andere aan groothandel Sligro, dat met MijnBoer een duurzaam merk heeft, maar ook aan LaPlace en aan de lokale Amsterdamse horeca, waaronder sterrenrestaurants. “Dan begrijp je dat het niet alleen gaat om een product waar een maatschappelijk verhaal bij hoort, maar ook om kwaliteit”, zegt Rijpkema. “Onze producten hebben die kwaliteit, het zijn echte streekproducten en met het Milieukeur maken we inzichtelijk dat we onze bedrijfsprocessen op orde hebben en bovenwettelijk kweken.”

De motivatie om op te gaan voor Milieukeur is dan ook tweeledig: het certificaat past bij de kwekerij en de afnemers vroegen erom. “Toen die vraag kwam was ik eigenlijk meteen enthousiast”, vervolgt Rijpkema. “Het inzichtelijk maken van je processen en procedures past bij hoe wij werken met onze doelgroep. Als hun taak duidelijk omschreven is, dan voelen ze zich prettig. Daarbij is het duurzame verhaal ons op het lijf geschreven.”

CERTIFICATIE: STAP VOOR STAP

Milieukeur was dan wel een logische stap, dat wil nog niet zeggen dat certificatie gemakkelijk was. “Je vraagt je af waar je moet beginnen”, zegt Rijpkema. “We hadden van SMK de certificatie-eisen gekregen, maar die waren voor ons lastig te doorgronden. We hadden geen voorbeeld hoe je certificatie aanpakt en bij de eerste audit hadden we eigenlijk nog niets gedaan. We zijn met de auditeur gaan zitten: in een gesprek van twee uur heeft hij ons goed op weg geholpen. We hebben mappen met tabbladen aangelegd en zo stap voor stap verder gewerkt. Maar het was lastig en tijdrovend, zo moet je een milieubeleidsplan opstellen en ik had geen idee hoe dat eruit moest zien.”

RUST EN REGELMAAT

Nu certificatie rond is, ziet Rijpkema duidelijk de voordelen en heeft hij nog meer waardering gekregen voor het keurmerk. “Het heeft voor ons echt meerwaarde en onze klanten stellen certificering op prijs”, zegt hij. “We zien dat ook dat onze ‘cliënten’-medewerkers meegaan in het verhaal, bijvoorbeeld in het scheiden van het afval. De duidelijke en omschreven werkwijze van Milieukeur geeft hen rust en regelmaat.” ●

“ZORGFUNCTIE COMBINEREN MET KWALITEITSPRODUCTEN”

“DUURZAAMHEID, CONTACT MET DE OMGEVING EN BEWUST WERKEN ZIT ONS IN DE GENEN”. AAN HET WOORD IS JEROEN RIJPKEMA, LOCATIE-DIRECTEUR BIJ KWEKERIJ OSDORP.

Onlangs mocht hij het Milieukeur-certificaat in ontvangst nemen. Het is een bijzondere stadskwekerij, waar agrarische activiteit wordt gecombineerd met zorg. “Wij bieden een zinnige dagbesteding aan dak- en thuislozen”, vervolgt Rijpkema. “Dat is vrijwillig, maar niet helemaal vrijblijvend. Want onze afnemers moeten natuurlijk goed bediend worden.”

Kwekerij Osdorp heeft een managementteam van twee man en zeven vaste medewerkers. Dagelijks wordt arbeidsvreugde geboden aan een groep van 45 tot 65 ‘cliënten’-medewerkers. Voor sommigen is het een opstapje naar een normale baan, voor andere cliënten een daginvulling. Kwekerij Osdorp kweekt op 5 hectare verschillende soorten groenten en fruit, zowel in de binnentuin als onder 3 hectare glas. “We kweken alles wat je in de Nederlandse volle grond kunt telen, met als specialisatie vruchtgroentes”, zegt Rijpkema. “Denk aan gele komkommers, Japanse Raapsteeltjes, roodlof, vijftien tomatenrassen in alle denkbare kleuren, groene knoflook, cavolo nero, paprika’s en aubergines.” Kwekerij Osdorp heeft een samenwerkingsverband met groenteveredelingsbedrijf Rijk Zwaan, dat

“MILIEUKEUR GEEFT RUST EN REGELMAAT.”

PER 1 APRIL 2012 IS DE MILIEUTHERMOMETER ZORG GEPUBLICEERD.

SAMENVOEGING MILIEUTHERMOMETER ZIEKENHUIZEN EN MILIEUTHERMOMETER GGZ

DE MILIEUTHERMOMETER ZORG IS EEN SAMENVOEGING VAN DE MILIEUTHERMOMETER ZIEKENHUIZEN EN DE MILIEUTHERMOMETER GGZ EN OVERIGE ZORGINSTELLINGEN. HIERMEE KRIJGEN DE ZORGINSTELLINGEN EEN HANDZAAM MILIEUZORGSYSTEEM AANGEREIKT. OP BASIS VAN DE EISEN IN DE MILIEUTHERMOMETER KAN EEN INSTELLING EEN BRONZEN, ZILVEREN OF GOUDEN MILIEUCERTIFICAAT HALEN. HET GOUDEN NIVEAU IS GEKOPPELD AAN HET KEURMERK MILIEUKEUR.

UMC Utrecht is thans het enige ziekenhuis in Nederland dat werkt met een gecertificeerd milieuzorgsysteem (ISO 14.001). De heer Herman Bol, lid Raad van Bestuur van het UMCU, noemde tijdens de kick off bijeenkomst op 3 april van het MVO-netwerk Zorg de aanwezigheid van een milieuzorgsysteem een absolute must voor zorginstellingen. De meerwaarde door de borging van de aandacht voor energiebesparing en milieu betaalt zich aan alle kanten uit. Ook nieuwe medewerkers verwachten van een organisatie dat deze duurzamer onderneemt en daarom hoort een goede milieuzorg in het kader van personeelswerving er tegenwoordig gewoon bij. Een dergelijk milieuzorgsysteem is een goede opstap naar de Milieuthermometer Zorg. Deze Milieuthermometer is een certificatieschema dat speciaal voor de zorg is ontwikkeld en snel en praktisch is in te voeren, in tegenstelling tot ISO 14.001 dat veel papierwerk vraagt van de afdelingen. De Milieuthermometer richt zich direct op het bereiken van milieuwinst. De verwachting is dan ook dat veel instellingen er mee aan de slag gaan; de eerste groepen instellingen hebben dan ook hun keuze voor de Milieuthermometer al bepaald.

EERSTE CERTIFICATEN MILIEUTHERMOMETER ZORG

Een groep ziekenhuizen heeft begin 2012 opdracht gegeven voor onafhankelijke certificering voor de Milieuthermometer. Momenteel lopen daarvoor de audits. Deze organisaties zijn de koplopers en de certificeringen worden in het eerste half jaar verwacht. Verder is een andere, grote groep ziekenhuizen actief met milieuplannen om aan de voorwaarden van de Milieuthermometer te voldoen. Vaak zijn er nog een vijf tot tien maatregelen te treffen voordat het instapniveau brons van de Milieuthermometer wordt bereikt.

CONVENANT AMSTERDAMSE INSTELLINGEN MET DE GEMEENTE

In Amsterdam spraken in november 2011 de drie grote zorgkoepels Amsta, Cordaan en HVO-Querido met de gemeente af om de Milieuthermometer Zorg in te voeren. Nu ongeveer een half jaar later zijn bij tientallen instellingen nulmetingen uitgevoerd en wordt aan actieplannen gewerkt. Zowel de gemeente als de instellingen zijn enthousiast.

ONDERSTEUNING

De vereniging Milieu Platform Zorgsector (MPZ) biedt haar leden ondersteuning bij de implementatie van het systeem. Op de website worden de ervaringen bijgehouden. De MPZ Werkgroep Monitoren Zorg is hiermee actief en verzorgt naast de benchmark met de Milieubarometer ook een benchmark met de Milieuthermometer zodat zowel de milieucijfers als milieumaatregelen besproken worden. Het certificatieschema Milieuthermometer Zorg is te downloaden bij SMK en het Milieuplatform Zorgsector: www.smk.nl en www.milieuplatform.nl . ●

VERTEGENWOORDIGERS VAN ZORGINSTELLINGEN
BESPREKEN HET MILIEUTHERMOMETER CERTIFICATIESCHEMA
OP DE LEDENDAG VAN HET MILIEU PLATFORM ZORG.

Anne Nicolai van Sint Jacob:

“De Milieuthermometer Zorg hebben we binnen onze zorginstelling alvast ingezet als zinvolle richtlijn.”

Rob Hakker van Zorggroep Amsta:

“De Milieuthermometer Zorg hebben we als blauwdruk ingezet voor de nulmeting en nu richten we ons op de uitvoer.”

Aaf Giezen, Ikazia Ziekenhuis:

“Goed instrument om te kijken waar je staat als organisatie en om beleid samen te stellen.”

Datacenters spelen binnen ICT een belangrijke rol. Na het energiegebruik van de ICT-apparatuur zelf heeft klimaatbeheersing (voornamelijk koeling, daarnaast onder andere bevochtiging) het grootste aandeel binnen het energiegebruik van een datacenter, tussen de 30% en 50% van het totaal. Er zijn op dit moment klimaatbeheersingssystemen beschikbaar die datacenters de mogelijkheid geven een aanzienlijke energiebesparing en milieuwinst (onder andere minimalisering van de CO2-uitstoot) te realiseren.

AFTRAP IN 2010

In 2010 hebben SMK (Stichting Milieukeur) en CREM BV de haalbaarheid onderzocht van een Milieukeur voor datacenterkoeling. Dat onderzoek was mede mogelijk gemaakt door Data Center Infra Solutions. De conclusies uit dit haalbaarheidsonderzoek waren positief:

BINNENKORT PUBLICATIE CERTIFICATIESCHEMA MILIEUKEUR KLIMAATBEHEERSING BIJ DATACENTERS

OM INFORMATIE- EN COMMUNICATIETECHNOLOGIE (ICT) MOGELIJK TE MAKEN IS VEEL ENERGIE NODIG: CIRCA 7% VAN HET TOTAALGEBRUIK IN NEDERLAND. DIT ENERGIEGEBRUIK ZAL NAAR VERWACHTING DE KOMENDE JAREN NOG VERDER TOENEMEN.

MAARTEN DANSEN (PROJECTMANAGER BREEAM-NL) OVER MILIEUKEUR DATACENTERS, ONDERDEEL KLIMAATBEHEERSING:

“De BREEAM-NL methodiek is sterk in het certificeren van gebouwen als geheel en Milieukeur is van origine meer productgericht. Dat we vanuit een verschillende optiek toch tot uniforme criteria zijn gekomen is bijzonder. Verschillende methoden in de markt veroorzaakt verwarring, we moeten streven naar één taal voor duurzaamheid. Niet concurreren, maar elkaar versterken. Dit gezamenlijke proces en tevens het resultaat kunnen als voorbeeld dienen in Europa!” •

“EEN KANS”, ZO OMSCHRIJFT WETHOUDER VAN POELGEEST VAN DE GEMEENTE AMSTERDAM DE ONTWIKKELING VAN MILIEUKEUR KLIMAATBEHEERSING BIJ DATACENTERS. “ER IS EEN WERELD TE WINNEN IN ENERGIEBESPARING.”

“EEN GROOT DATACENTER VERBRUIKT EVENVEEL ENERGIE ALS DELFZIJL”

De gemeente Amsterdam hanteert drie doelstellingen als het gaat om de stad als energieverbruiker: minder verbruiken, duurzaam opwekken en fossiele energie efficiënt inzetten. “Datacenters zijn in deze doelstellingen een gigantische uitdaging”, zegt Van Poelgeest. “Een groot datacenter verbruikt net zoveel energie als de hele gemeente Delfzijl. Tegelijk is in onze informatiemaatschappij steeds meer rekencapaciteit en geheugenruimte nodig. Je ziet in de regio Amsterdam dan ook een sterke toename van de capaciteit, een belangrijke vestigingsvoorwaarde voor bedrijven. Klanten willen er alleen wel zeker van zijn dat de informatie veilig wordt opgeslagen. Organisaties zijn bang dat het misgaat waardoor ze hun kenniskapitaal verliezen. De angst bij klanten is dat de chips te warm worden en daardoor op hol slaan. Maar juist het koelen kost veel energie. Al met al is er veel mystificatie rond de juiste temperatuur, er zijn datacenters die beloven dat de temperatuur nooit boven de 18 graden uitkomt, terwijl nooit is bewezen dat dit nodig is. 24 Graden of hoger is ook goed”, aldus de wethouder. “Een Milieukeur voor datacenters kan mythevorming tegengaan en klanten helpen hun capaciteit duurzaam in te kopen”.

in grote lijnen zijn partijen die direct met de aanschaf van een klimaatbeheersingsysteem te maken kunnen hebben potentieel geïnteresseerd in een Milieukeur voor klimaatbeheersing. Om die reden hebben leveranciers van koelingsystemen ook belangstelling. De marktbelangstelling voor een dergelijk Milieukeur, de technische haalbaarheid en de duurzaamheids-winst die ermee kan worden bereikt, bleken dusdanig te zijn, dat SMK destijds besloot van start te gaan met criteriaontwikkeling voor klimaatbeheersing bij datacenters.

DUURZAAM INKOPEN

Met een Milieukeur voor klimaatbeheersing kunnen datacenters zich onderscheiden op de markt voor duurzaam inkopen. Dat zal datacenters zonder Milieukeur kunnen aanzetten om ook duurzamer te gaan koelen. Bovendien krijgen datacenters criteria waarmee zij installatiebedrijven kunnen aansturen om duurzamere technieken aan te bieden.

AFBAKENING PRODUCTGROEP

Bij de productgroep klimaatbeheersing datacenters gaat het om klimaatbeheersings-systemen (koeling, ventilatie, bevochtiging en ontvochtiging) met als taak in een datacenter

de vereiste luchtconditionering te bieden en deze binnen de tolerantie van de ICT-apparaatuur en UPS (Uninterruptible Power Supply) te houden. Het gaat daarbij om een mix van te nemen maatregelen, waarvan de installaties voor de klimaatbeheersing op zich onderdeel uitmaken. De klimaatbeheersing van serverruimtes in beheer voor eigen gebruik, valt hier ook onder; de ventilatie van de servers (ventilatoren in de ICT-apparaatuur) zelf valt nadrukkelijk niet onder de productgroep; die is integraal onderdeel van de ICT-apparaatuur.

THEMA'S

De kern van het certificatieschema voor klimaatbeheersing bij datacenters bestaat uit de Milieukeureisen, waaraan het product moet voldoen. Deze Milieukeureisen zijn bovenwettelijk; alleen in bijzondere gevallen wordt verwezen naar wet- en regelgeving. Het is een voorwaarde voor Milieukeurcertificatie dat een bedrijf zich houdt aan de (inter-)nationale en regionale wet- en regelgeving. Het certificatieschema bestaat uit een combinatie van verplichte criteria en een minimum aantal optionele criteria, waarbij de volgende thema's aan bod komen:

- Energieprestatie
- Koudemiddelen

- Watergebruik
- Milieuvergunningen
- Groene elektriciteit
- Natuurlijke koudemiddelen
- Pvc-vrije bekabeling
- Brandvertragers
- Chemicaliëngebruik in koelwater

VOORTGANG EN PILOTS

Het certificatieschema Milieukeur klimaatbeheersing bij datacenters wordt naar verwachting eind juni 2012 gepubliceerd. Voorafgaand aan deze publicatie vinden eerst een of meerdere pilots plaats bij datacenters om te testen hoe het concept certificatieschema zich in de praktijk bewijst. Resultaten van deze pilots worden geëvalueerd en zo nodig verwerkt in het certificatieschema, gevolgd door een hoorzitting, waarna het College van Deskundigen non food het besluit neemt tot publicatie van het definitieve certificatieschema. Vanaf dat moment kunnen datacenters via een onafhankelijke certificatie-instelling het keurmerk aanvragen. De certificatie-instelling toetst vervolgens of wordt voldaan aan de eisen uit het schema. Na het behalen van het keurmerk is er vervolgens jaarlijks een audit. ●

Voor Van Poelgeest is het vanzelfsprekend om datacenters en andere grootverbruikers van energie onder de loep te nemen en met hen in gesprek te gaan. "Wij vragen de burger om het huis te isoleren en spaarlampen in te draaien", vervolgt hij. "Dan moet je ook de grote jongens de maat nemen. Bij de datacenters zélf is hiervoor ook interesse: want besparen op energie betekent ook een flinke kostenbesparing. Het is goed dat we in gesprek gaan met elkaar en normen stellen waaraan datacenters moeten voldoen. Vandaar dat Patrick Teunissen van onze Dienst Milieu en Bouwtoezicht actief deelnemer is in de begeleidingscommissie voor het opstellen van criteria voor Milieukeur klimaatbeheersing bij datacenters.

De gemeente Amsterdam wil bestaande datacenters helpen bij het besparen van energie én wil nieuwe, efficiënte datacenters faciliteren bij hun locatiekeuze en bij eventuele bureaucratische rompslomp. De Wethouder: "we hebben hiervoor ook de Wet milieubeheer achter de hand, waarmee we datacenters kunnen verplichten om energiebesparende maatregelen te nemen, die zich in vijf jaar terugverdienen. De ervaring met bijvoorbeeld de supermarktbranche leert dat dit uiteindelijk win-win oplevert voor zowel het bedrijf als het milieu" ●

Janus Liebrechts is 1e medewerker Toezicht en Handhaving bij DCMR en vanuit die functie een actief deelnemer in de begeleidingscommissie voor de ontwikkeling van het certificatieschema Milieukeur klimaatbeheersing bij datacenters. Ook is hij bij DCMR betrokken bij een project in de regio Rijnmond om het energieverbruik van datacenters te verminderen en de energie-efficiency te verbeteren om daarmee energiebesparing en CO2-reductie te realiseren. "Die twee projecten sluiten natuurlijk prima op elkaar aan en voeden elkaar over en weer met informatie en ervaring," aldus Janus. Hij vervolgt: "Volgens de landelijke Wet milieubeheer, artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit zijn de datacenters in onze regio met een jaarlijks energieverbruik van meer dan 50.000 kWh of 25.000 m3 gas ervoor verantwoordelijk om alle energiebesparende maatregelen

"CONNECTIE VAN TWEE PROJECTEN"

DCMR MILIEUDIENST RIJNMOND IS SINDS 2010 NAUW BETROKKEN BIJ DE ONTWIKKELING VAN HET CERTIFICATIESCHEMA MILIEUKEUR KLIMAATBEHEERSING BIJ DATACENTERS.

te realiseren die zich in vijf jaar - of minder - terugverdienen. Om nu op landelijk niveau een level playing field voor de datacenters te verkrijgen is de opzet en uitvoering van het Project datacenters binnen het Rijnmondgebied ook gebaseerd op de door DMB-Amsterdam en andere (grotere) milieudiensten gehanteerde methodes. Sinds de marktintroductie van duurzamere koeltechnieken is het mogelijk om een grote sprong te maken als het gaat om energie-efficiency en CO2-reductie. Verduurzaming bij de koeling is een van de grootste kansen voor energiebesparing bij datacenters en 'Groene IT'. Het nieuwe Milieukeur certificatieschema kan er prima toe bijdragen dat de datacenters nog meer gemotiveerd raken te investeren in energiebesparende maatregelen op het gebied van klimaatbeheersing en dit te laten borgen door een certificaat." ●

IN DIT ARTIKEL GAAT PETER NIERMEIJER (SECRETARY GENERAL VAN RECS INTERNATIONAL*) IN OP DE INGEWIKKELDE ELEKTRICITEITSMARKT, DE BESCHERMING VAN DE CONSUMENT EN HOE DIE TE VERBETEREN.

MILIEUKEUR VOOR GROENE ELEKTRICITEIT VERGROOT CONSUMENTENBESCHERMING

CONSUMENTENBESCHERMING EN LEVERANCIERSKEUZE

Op het moment is het zo dat iedereen elektriciteit mag produceren en gebruik kan maken van het bestaande elektriciteitsnet en zich daarbij moet houden aan algemeen geldende 'spelregels'. Die regelgeving waar leveranciers zich aan moeten houden is omvangrijk en gedetailleerd. De Energiekamer - onderdeel van de Nederlandse Mededingingsautoriteit - ziet erop toe dat leveranciers zich houden aan de regels. Alle afnemers van elektriciteit zijn vrij in hun keuze van leverancier; zij zijn daarin goed beschermd. De elektriciteitsmarkt is dan ook in hoge mate geliberaliseerd, maar de consument wordt nog niet volledig geïnformeerd over elektriciteitsproducten.

CONSUMENTENBESCHERMING EN PRODUCTKEUZE

Ultieme liberalisering is niet alleen het kiezen van een leverancier, maar ook het kiezen van het elektriciteitsproduct dat een leverancier aanbiedt. Afnemers kunnen kiezen uit onder meer groene stroom, 'natuur'stroom, grijze stroom of atoomstroom en wie geen keuze maakt, kiest automatisch voor 'grijs'. De vraag is echter hoe goed de afnemers in een keuze beschermd zijn. Hoe zeker is het dat de productinformatie van de leverancier juist is en dat de informatie op het 'etiket' overeenkomt met de werkelijkheid? Voor groene elektriciteit lijkt dit op het eerste gezicht geen probleem omdat leveranciers in elke Europese lidstaat verplicht gebruik moeten maken van de garantie van oorsprong, een in Europese regelgeving verankerde certificering van geproduceerde duurzame elektriciteit. Maar de grensoverschrijdende uitwisseling van garanties van oorsprong is niet goed geregeld: wie

garandeert mij dat de groene elektriciteit niet in een ander land ook aan andere afnemers - dus twee maal - is verkocht?

CONSUMENTENBESCHERMING EN MEERWAARDE VAN MILIEUKEUR GROENE ELEKTRICITEIT

De leverancier is in Nederland verplicht de garantie van oorsprong te gebruiken voor zijn duurzame elektriciteitsproducten. Er wordt aangenomen dat de Energiekamer jaarlijks controleert of de juiste garanties van oorsprong in de juiste hoeveelheid zijn afgeboekt. Afnemers van elektriciteit kunnen ook zelf garanties van oorsprong inkopen en afboeken en daardoor claimen dat de door hen geconsumeerde stroom uit duurzame bronnen komt. Over deze constructie staat niets vermeld in de Nederlandse Elektriciteitswet en de Energiekamer controleert hier dan ook niet op. Het is juist de kracht van Milieukeur dat een controle op het gebruik van de garantie van oorsprong wordt uitgevoerd die borgt dat de stroom niet dubbel is verkocht. Voor een consument is het essentieel dat er een controle wordt uitgevoerd, ook bij de commerciële consument als deze de garanties van oorsprong rechtstreeks inkoopt en zelf afboekt.

CONSUMENTENBESCHERMING EN STROOMETIKET

Veel zorgelijker is de bescherming van de afnemer van grijze stroom. Europese regelgeving schrijft voor dat de afnemer geïnformeerd moet worden over de brandstofmix van

de geleverde elektriciteit, inclusief de bijbehorende CO₂-emissies en nucleair afval. Voor het aandeel duurzame energie in de brandstofmix staat het wettelijk voorgeschreven gebruik van de garantie van oorsprong weer garant voor de juiste informatie. Voor de overige bronnen bestaan geen wettelijke instrumenten die de oorsprong van de stroom bewijzen. In Nederland is het aan de energieleveranciers overgelaten er onderling uit te komen. De Energiekamer heeft weliswaar een onderzoeksbureau ingeschakeld dat berekeningen uitvoert, maar geeft daarbij geen aanwijzingen hoe bijvoorbeeld dubbeltellingen vermeden moet worden. Voor het aandeel duurzame energie in de brandstofmix is geen garantie te geven dat dit groene deel ook niet al in de brandstofmix zit van een leverancier in een ander land, aangezien de import en export van garanties van oorsprong tussen landen niet altijd goed is geregeld. Voor het fossiele en nucleaire deel zijn nog veel meer vraagtekens te plaatsen. Alhoewel ook voor deze bronnen de garantie van oorsprong beschikbaar is, is het gebruik hiervan in geen enkel land verplicht. Daarbij komt dat er ook import en export van elektriciteit plaatsvindt. Gaat u er maar aanstaan en zoekt u maar eens uit welke stroom waar naar toe gaat.

CONSUMENTENINFORMATIE OVER CO₂-EMISSIONS

Leveranciers moeten de afnemers ook informeren over de emissiefactoren van elektriciteit. Dat is op het eerste gezicht niet zo moeilijk. De afnemers van groene elektriciteit kunnen met recht zeggen dat hun individuele carbon footprint nul is, want duurzame bronnen emitteren volgens de Elektriciteitswet geen CO₂. Maar hoe zit dit met de resterende grijze stroom? Als alle groene elektriciteit apart verkocht is dan verandert toch de samenstelling van grijs en wordt dus ook de gemiddelde CO₂-emissie per kWh hoger? In Nederland wordt hier geen rekening mee gehouden en vindt geen correctie plaats voor de emissiefactor voor grijze stroom.

GOEDE CONSUMENTENINFORMATIE VOOR CO₂-EMISSIONS

kan veel beter. Dit moet dan wel op een Europese schaal aangepakt worden omdat rekening gehouden moet worden met import en export van elektriciteit en de garanties van oorsprong. Alleen met een eenduidige inventarisatie van de nationale brandstofmix, inclusief een eenduidige inventarisatie van de import en export van elektriciteit, de oorsprong van verhandelde en geleverde specifieke elektriciteit, met bijbehorende emissiefactoren en nucleair afval, kan een betrouwbaar beeld geven van de kwaliteit van de geleverde elektriciteit. Deze eenduidige inventarisaties wordt al sinds enkele jaren uitgevoerd door RE-DISS (een door de Europese Commissie gefinancierd project: www.reliable-disclosure.org) en de resultaten zijn beschikbaar. Het is een raadsel waarom Nederland de RE-DISS-aanpak niet steunt, laat staan de uitkomsten gebruikt.

CONSUMENTENBESCHERMING: HOE TE VERBETEREN?

Conclusie: de bescherming van de afnemer van elektriciteit laat duidelijk te wensen over. Dat beschikbare rekenmethodieken en de informatie over geleverde elektriciteit niet gebruikt worden komt omdat de materie nogal ingewikkeld is, maar ligt vooral aan onvolledige regelgeving. Leveranciers hebben binnen de bestaande regels te veel vrijheden en de bewijsvoering is dermate complex met als resultaat dat afnemers zeer slecht geïnformeerd worden over de aangeboden producten. Betere bescherming van afnemers is noodzakelijk voor een complete liberalisering van de elektriciteitsmarkt. We weten dat het kan en ook hoe. De eerste zet is nu aan de overheid die de regelgeving moet verbeteren. ●

**RECS International is een Europese organisatie zonder winstoogmerk, geregistreerd in Brussel. De leden zijn elektriciteitsproducenten van hernieuwbare energie, handelaren, leveranciers en organisaties als adviesbureaus, onderzoeksinstituten en makelaars. Hun missie is het bevorderen van een markt voor Europese hernieuwbare elektriciteit, en dit te stimuleren door een algemeen aanvaard en geharmoniseerd Europees informatiesysteem.*

VAN LINKS NAAR RECHTS: FRANK KEMPENEERS VAN KEMPENEERS MILIEU EN MANAGEMENT B.V., WIM ULJEE VAN SMK, AGNETHA BERNARDT – SALES MANAGER GRANUFLEX, MAARTEN VAN RANDERAAT – DIRECTEUR GRANUFLEX EN FRANK VAN DER PEET VAN BSNC.

SPORTSFILL ECO+ VAN GRANUFLEX ONTVANGT MILIEUKEUR CERTIFICAAT

In november 2011 publiceerde SMK een uitbreiding van het Milieukeur certificatieschema voor veiligheidstegels en in-situ vloeren met de toepassing van rubbergranulaat van autobanden als instrooi materiaal voor kunstgrasvelden. In maart werd op de Dag van de Sportaccommodaties het eerste Milieukeur certificaat 'infill' uitgereikt aan Sportsfill Eco+.

Frank van der Peet - voorzitter van de commissie kunstgras van de branchevereniging voor sport en cultuurtechniek BSNC - overhandigde het Milieukeur certificaat aan Maarten van Randeraat, directeur van Granuflex.

Wim Uljee van SMK gaf een presentatie over Milieukeur en de eisen waaraan een infill product moet voldoen om in aanmerking te komen voor het certificaat. Hij gaf aan dat de certificering van Sportsfill Eco+ een mogelijk begin is van een verdere ontwikkeling van een keurmerk voor het totale kunstgrasveld.

Maarten van Randeraat sprak uit dat hij een bredere verduurzaming van de branche ambieert en dat hij daarom de komende tijd collega fabrikanten van infill producten zal benaderen om hen te motiveren ook het Milieukeurcertificaat te behalen. ●

BERKICOLD WORDT UIT VOORZORG GESPOTEN BIJ EEN INCIDENT MET EEN TANKWAGEN MET BRANDBARE VLOEISTOF, OM ONTBRANDING VAN DE VLOEISTOF TE VOORKOMEN.

BRANDBESTRIJDING ZONDER SCHADELIJKE GEVOLGEN

BERKI BRANDBEVEILIGING BV ONTWIKKELDE EEN DUURZAMER EN MILIEUVRIENDELIJK BLUSMIDDEL, GESCHIKT VOOR PRAKTISCH ALLE VOORKOMENDE BRANDEN.

Ton de Haas, adjunct-directeur bij Berki Brandbeveiliging uit Wijchen, heeft hoge verwachtingen van het nieuwste blusmiddel BerkiCold. Het is een milieuvriendelijk product, dat geheel biologisch afbreekbaar is. "Een kleine revolutie op het gebied van brandbestrijding", noemt De Haas het blusmiddel. "Het is duurzaam en ik durf de stelling aan dat het beter werkt dan de huidige concentraten. Het is dan ook prachtig dat we naast alle benodigde certificeringen ook het Milieukeurcertificaat hebben behaald voor dit blusmiddel." Naast BerkiCold zal binnenkort ook het product EcoCold op de markt worden gebracht, in de vorm van draagbare blusmiddelen in uitvoeringen van 2, 3, 6 en 9 liter.

GESCHIKT VOOR BIJNA ALLE BRANDEN

BerkiCold is een schuimconcentraat en is te gebruiken in draagbare brandblussers, als toevoeging bij bluswater, maar ook geschikt als premix voor sprinklerinstallaties en geschikt voor grootschalige bos- en oliebranden. Het voldoet aan de NEN 1568-norm voor A, B, D, en F branden (respectievelijk branden van vaste stoffen, vloeibare stoffen, metalen en olie/vetten). "Het concentraat is dus geschikt voor huis-tuin-en-keukengebruik, maar ook bijvoorbeeld in de petrochemie en kan zelfs kerosine en ethanol blussen. Daarbij is het ook nog eens geheel vrij van fluor", zegt De Haas.

NIET AFDICHTEN, MAAR VERKOELEN

Het ontwikkelingsverhaal van BerkiCold is bijzonder. "BerkiCold koelt de brandhaard af", terwijl normaal schuimconcentraat afdichtend werkt", zegt De Haas. "De oorsprong van ons product ligt bij de kernramp van Tsjernobyl (1986). Na de ramp is door biochemici onderzocht hoe straling uit bijvoorbeeld groenten gehaald kon worden: dat kan door de moleculen te isoleren. Ditzelfde proces van isoleren kan warmte wegnemen. In de Verenigde Staten is dit verder ontwikkeld voor brandblussystemen. Dit product, dat al jaren gebruikt wordt, hebben wij verbeterd: het is nu niet alleen geschikt voor branden van vloeibare stoffen, maar ook voor A, D en F branden."

INTERNATIONALE INTERESSE

De Belgische marine is inmiddels afnemer van BerkiCold, net als diverse nationale en industriële brandweercorpsen. De luchthaven Schiphol heeft interesse en test het product. En er is meer (Europese) interesse, bijvoorbeeld vanuit de Nederlandse Landmacht en uit Scandinavië. "We zijn nu druk bezig met grote testen om mogelijke afnemers te interesseren in het product. Zo komt er nog een grote proefopstelling op het circuit van Francorchamps en op Schiphol een test met een crashtender*", zegt De Haas. Dat het product werkt, daarvan is De Haas overtuigd. "En het Milieukeur certificaat is daarbij van belangrijke toegevoegde waarde", vervolgt hij. "Want het milieu is zeker bij de brandweer een belangrijk onderwerp." ●

TON DE HAAS, ADJUNCT-DIRECTEUR BIJ BERKI BRANDBEVEILIGING

**Een crashtender is een speciaal type brandweervoertuig dat voornamelijk op luchthavens wordt ingezet bij de bestrijding van de gevolgen van ongevallen met vliegtuigen.*

ONTWIKKELINGEN MILIEUKEUR SMK NIEUWS 68

AUTOWASINSTALLATIES EN POETSBEDRIJVEN

Het Milieukeurcertificatieschema voor autowasstraten en poetsbedrijven is met ingang van 1 mei 2012 geactualiseerd. De actualisatie betreft met name verwijzingen naar gewijzigde wetgeving en precisering van eisen voor mobiele wasinstallaties, o.a. wat betreft vloestofdichte voorzieningen/vloeren en afvalwater. Het geactualiseerde Milieukeurcertificatieschema is geldig tot 1 mei 2015.

DATACENTERS: KLIMAATBEHEERSING

In 2010 onderzochten SMK en CREM BV de haalbaarheid voor een Milieukeur voor datacenterkoeling. Vanwege de marktbelangstelling voor een dergelijk Milieukeur, de technische haalbaarheid en de duurzaamheidswinst die ermee kan worden bereikt, besloot SMK van start te gaan met criteriaontwikkeling voor klimaatbeheersing van datacenters. Diverse bedrijven uit de sector en gemeenten droegen in 2011 actief bij aan de ontwikkeling van conceptcriteria. Daarna is begin dit jaar een proefaudit uitgevoerd, waarvan het resultaat is verwerkt in een concept-certificatieschema waarvoor een schriftelijke commentaarroude is gehouden. U leest meer op pagina 16 en 17.

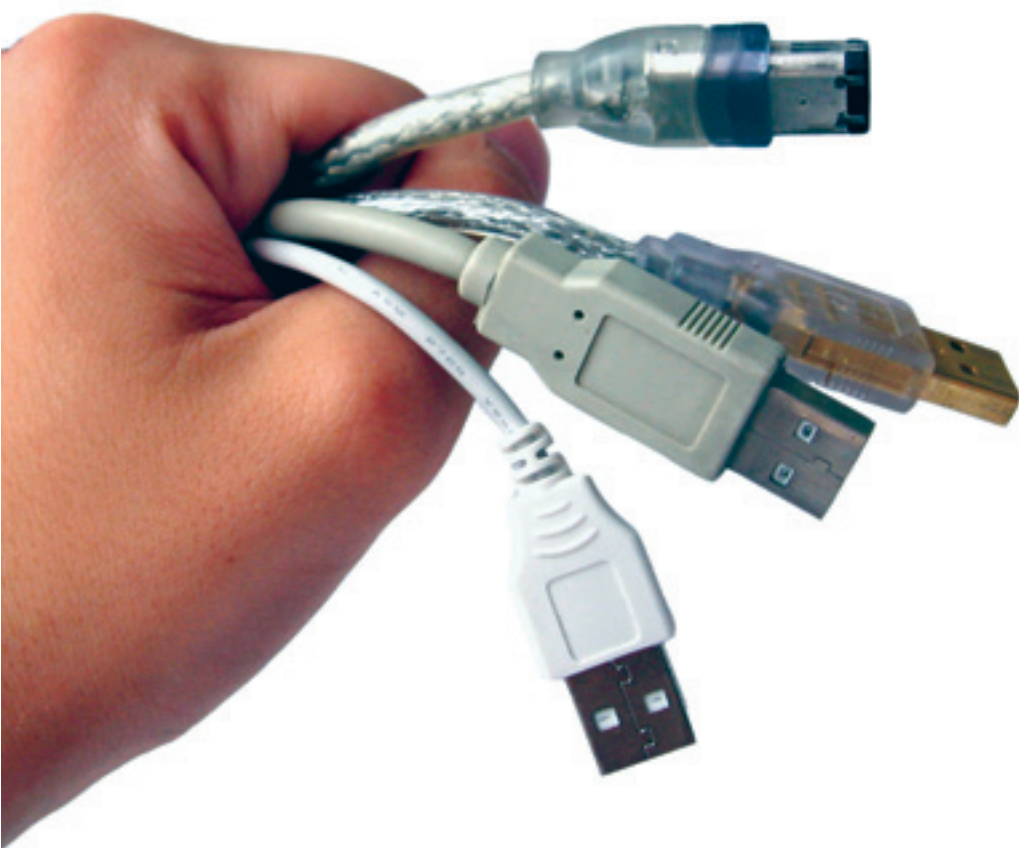
BAROMETER DUURZAME BAKKERIJ EN ZOETWAREN

In overleg met de Vereniging voor de Bakkerij en Zoetwarenindustrie wordt een herzienings-traject voor de Barometer Duurzame Bakkerij en Zoetwaren voorbereid. Een aantal bedrijven uit de branche is inmiddels actief met het in beeld brengen van hun duurzaamheidsniveaus aan de hand van het certificatieschema van de Barometer. Deze informatie wordt gebruikt bij het updaten van het certificatieschema.

EVENEMENTEN/ORGANISATIES

In januari 2012 vond een tweede bijeenkomst van de begeleidingscommissie plaats. Daar is een slag gemaakt om de Barometer Duurzame Evenementen vorm te geven. Het gaat om eisen op het gebied van onder meer locatie, energie, water en sanitair, afval, catering en mobiliteit. In het certificatieschema Barometer Duurzame Evenementen bepaalt het aantal behaalde punten de uiteindelijke score voor het bronzen, zilveren of gouden niveau van de Barometer; het gouden niveau is gekoppeld aan het keurmerk Milieukeur.

De gemeente Den Bosch is bereid als proeftuin te fungeren voor de verdere ontwikkeling van de Barometer. Den Bosch wil haar evenementen in de toekomst namelijk zo duurzaam mogelijk organiseren en die duurzaamheid laten borgen door een onafhankelijk keurmerk. Op dit moment wordt gewerkt aan de voorstellen voor aanpassing van de diverse criteria, aansluitend op de discussie in de begeleidingscommissie (BC). Daarna komen deze voorstellen naar verschillende leden van de BC toe voor commentariëring, nadere uitwerking en nieuwe ideeën.

MILIEUKEUR BEWERKTE EN VERWERKTE PRODUCTEN

Vanuit de certificaathouders zijn knelpunten en voorstellen tot wijziging van het schema Milieukeur Bewerkte en Verwerkte producten aangegeven. Samen met de direct betrokkenen zijn de criteria voor de slachterijen, zowel varken als rund, en voor de overige bewerkers en verwerkers aangepast en vastgesteld door het College van Deskundigen agro/food. Dit certificatieschema is gepubliceerd op de website van SMK. Tevens is het Milieukeur certificatieschema voor pluimveeslachterijen gepubliceerd per 1 februari 2012.

MILIEUKEUR DIERLIJKE PRODUCTEN

Ei (Leghennen) en Varkens

Het bestaande certificatieschema Milieukeur Dierlijke Producten Ei (versie DP12) was geldig tot 1 februari 2012. Het College van Deskundigen besloot om dit certificatieschema ongewijzigd te verlengen tot 1 augustus 2012 (versie DP13). Om bedrijven de gelegenheid te geven praktijkervaring op te doen met de komende herzieningsversie van dit certificatieschema, publiceerde SMK gelijktijdig een versie DP14 die eveneens geldig is tot 1 augustus 2012. Op basis van deze praktijkervaringen kunnen de criteria van DP14 eventueel worden bijgesteld naar de definitieve versie DP15 die per 1 augustus van kracht wordt.

Kweekvis

De criteria voor Milieukeur kweekvis zijn ongewijzigd verlengd.

Runderen (melkvee)

De komende maanden wordt gestart met criteriaontwikkeling voor het certificatieschema Duurzaamheidscriteria Runderen (melkvee) met normen voor Milieukeur. Onderzoekers van WUR Livestock Research en van Sustainability4U bereiden de conceptcriteria voor. De verwachting is dat het concept certificatieschema in het najaar 2012 in een hoorzitting kan worden gepresenteerd. Stakeholders die belangstelling hebben om aan het ontwikkelproces van de criteria bij te dragen, kunnen zich daarvoor aanmelden bij SMK (smk@smk.nl). Lees meer over dit onderwerp op pagina 4.

MILIEUKEUR GLASGROENTEN

Het grootste deel van in Nederland geproduceerde glasgroenten wordt naar het buiten-

land - vooral Europese landen - verhandeld. Veel Nederlandse telers zijn voorlopers op het gebied van duurzamer telen. Die voorlopers willen hun duurzaamheidsniveau borgen door middel van een onafhankelijk keurmerk, dat een sterke internationale positionering voor hun producten creëert. Voor de Nederlandse markt is er het certificatieschema Milieukeur voor duurzamere glasgroenten; voor de internationale markt bestaat een dergelijk keurmerk echter nog niet. De ambitie van de Nederlandse glasgroentesector om te komen tot een internationaal duurzaamheidskeurmerk krijgt nu gestalte in een meerjarig project. Dat wordt mogelijk gemaakt door investeringen van het bedrijfsleven en een financiële ondersteuning via Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Het project is kortgeleden opgestart met een

tweetal FresQ-telers en wordt in de toekomst mogelijk opgeschaald tot tien deelnemers. Naast deze bedrijven en SMK, worden onderzoeks- en adviesbureaus en certificatie-instellingen betrokken bij de ontwikkeling. Lees het complete artikel op pagina's 10-12.

MILIEUKEUR PLANTAARDIGE PRODUCTEN UIT DE OPEN TEELT

SMK publiceerde per 1 februari 2012 het herziene certificatieschema Milieukeur Plantaardige Producten uit de open teelt. Dit schema is geldig tot 1 februari 2013.

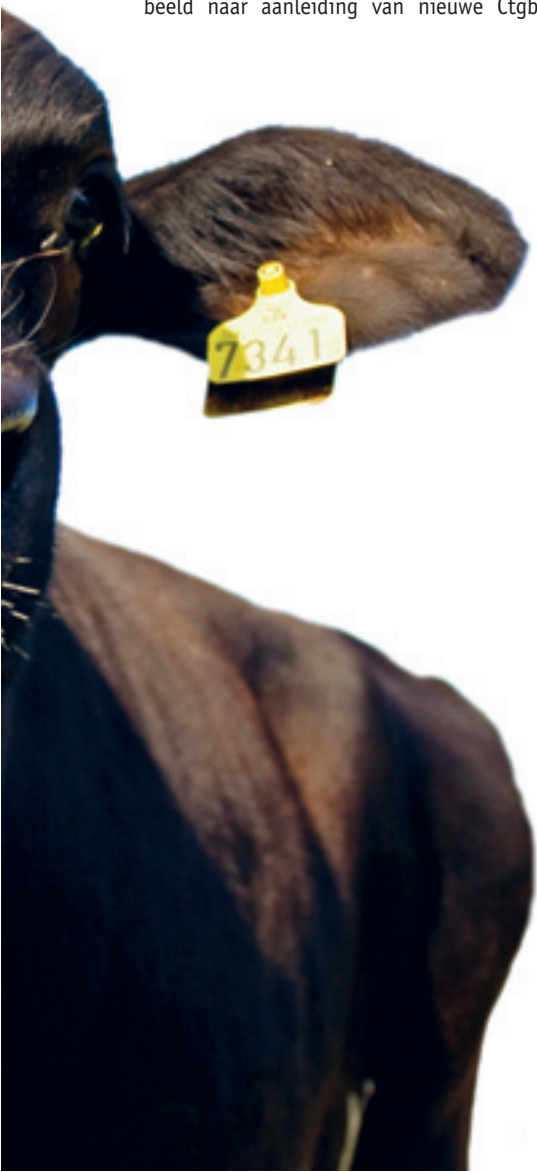
Naast algemene criteria voor alle plantaardige producten bevat het certificatieschema specifieke criteria voor akkerbouwgewassen en vollegrondsgroenten, fruit, aardbeien, blauwe bessen, boomkwekerijproducten, sprouts en paddenstoelen. De hoofdlijnen uit de herziening voor 2012 zijn:

- Actualisering van de lijst van toegestane gewasbeschermingsmiddelen. Waar mogelijk zijn middelen vervangen door minder milieubelastende middelen, bijvoorbeeld naar aanleiding van nieuwe Ctgb-

toelatingen. Ook de gebruiksvoorwaarden zijn aangescherpt om de milieubelasting verder te verminderen.

- Actualisering van de bemestingsnormen. Binnen het certificatieschema lopen de Milieukeurnormen één jaar vooruit op de wetgeving. Voor de Milieukeurtelers gelden in 2012 dus de wettelijke normen voor 2013.
- Actualisering van het schema aan de hand van overleg met certificaathouders en certificatie instellingen.
- Opnemen criteria voor werkomstandigheden voor bedrijven met medewerkers in dienst (met daarin criteria voor veilig en duurzaam werken, de aanwezigheid van een RI&E en het werken volgens de sector CAO).
- Het werken met de Klimaatlat is in het schema opgenomen voor alle teelten in de vollegrond. De Klimaatlat geeft inzicht in de broeikasgasemissies (kooldioxide, methaan en lachgas) en de effecten van emissiereducerende maatregelen: www.klimaatlat.nl.
- De criteria voor de teelt van groenten in waterbakken zijn toegevoegd.
- De specifieke criteria voor cressen zijn tijdelijk geïnactiveerd.

Cressen, sprouts en paddenstoelen worden vanaf 2013 onderdeel van het schema Duurzame glastuinbouwproducten met normen voor Milieukeur.

MILIEUTHERMOMETER ZORG

Per 1 april 2012 is de samengevoegde 'Milieuthermometer Zorg' gepubliceerd. Hierin zijn de Milieuthermometer voor de GGZ- en zorginstellingen met de Milieuthermometer voor ziekenhuizen geïntegreerd. Dit voorkomt dat verschillende eisen worden gesteld en maakt het beheer en de communicatie eenvoudiger. Het totaalpakket aan eisen ligt op hetzelfde niveau als de beide afzonderlijke Milieuthermometers. Op basis van de eisen in de Milieuthermometer kan een instelling een bronzen, zilveren of gouden milieucertificaat halen. Het gouden niveau is gekoppeld aan het keurmerk Milieukeur. Meer over de Milieuthermometer leest u op pagina 15. ●

BAROMETER DUURZAME BLOEMIST

Certificatiesysteem op drie niveaus voor duurzamere bedrijfsvoering en inkoop van duurzamere bloemen en planten

Met vader Joop, moeder H el ne en zoon Rick Batist aan het roer, is bloemist Fleur 89 uit Wieringen een echte familieonderneming. Ook heeft Fleur 89 nog vijf medewerkers in dienst. Het bedrijf kan nu aantonen dat het duurzamer onderneemt door het bronzen certificaat van de Barometer Duurzame Bloemist.

“Als je eenmaal let op duurzaamheid en de criteria in je achterhoofd houdt, is het helemaal niet zo moeilijk om aan de eisen van de Barometer te voldoen”, zegt Rick Batist. “Brons is geen eindstation, volgend jaar willen we voor zilver gaan.”

Fleur 89 heeft zo’n 120 m² winkelruimte in het centrum van Wieringen, in een pand dat wordt gedeeld met een bakker, een kaashandel, een slager en een groentezaak. Daarnaast heeft de familie Batist nog een bedrijfspand in Kwintshuyl voor opslag, afvalverwerking en voorraad.

DE RABOBANK VROEG OM EEN CERTIFICAAT

Rick Batist speelde al langer met de gedachte om zich te laten certificeren, maar de doorslag gaf een grote afnemer. “Wij leveren al geruime tijd bloemen aan de Rabobank hier in Wieringen”, zegt hij. “Zij vroegen ons om een certificaat. Toen hebben we er echt werk van gemaakt.” Eenvoudig was dat traject niet. “We hebben alles zelf gedaan”, vervolgt hij. “Vooral mijn moeder is druk geweest met het uitpluizen van het certificatieschema en de administratie. Al met al zijn we toch een jaar bezig geweest.” Fleur 89 koopt bij de veiling in Naaldwijk de bloemen op de klok in. “Voor

“ZAKELIJKE MARKT VRAAGT OM GEBORGDE DUURZAAMHEID”

FLEUR 89 HEEFT EEN BREED ASSORTIMENT AAN GROEN VOOR ZOWEL DE ZAKELIJKE ALS DE PARTICULIERE MARKT.

het bronzen niveau van de Barometer moet minimaal 15% van de bloemen het certificaat MPS-A hebben”, vervolgt Batist. “In de praktijk is dit voor onze grossier goed te doen. We zaten dit kwartaal op 24% MPS-A en daarmee maar 6% van het zilveren niveau af. Nu kopen we de tulpen nog niet in op MPS-A, dus daar kunnen we nog eenvoudig een slag slaan. Daarbij gaan we binnenkort het plafond in de zaak vervangen en zullen we meteen LED-verlichting aanschaffen. Daarmee slaan we ook weer een slag richting ‘zilver.’”

OOK NVWA KLANT GEWORDEN

Het certificaat is in eerste instantie gericht op de zakelijke markt, omdat Batist merkt

dat afnemers erom vragen. “We hebben net ook de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) als klant binnengehaald”, zegt hij. “Dat was waarschijnlijk niet gelukt zonder het certificaat.” Maar het is niet alleen de zakelijke markt waar Batist verwachting van heeft. “Zeker 70% van onze klanten zijn particulieren, die hier in de zaak een bloemetje kopen. Veel van deze klanten kopen bij duurzamere bedrijven als ze de kans hebben. Daarom hebben we het certificaat duidelijk zichtbaar op de toonbank gezet. Daar krijgen we leuke reacties op. Wij hebben veel vaste klanten en die waarderen het dat we ons inspannen voor duurzaamheid.” ●

BAROMETER DUURZAAM TERREINBEHEER

Certificatiesysteem op vier niveaus voor een duurzamer
beheer van groene en verharde terreinen

mei • 2012

25

SMK Nieuws • nummer 68

“SAMEN OPTREKKEN IN DUURZAAM TERREINBEHEER”

KWETSBARE ZANDGRONDEN EN INTENSIEVE LANDBOUW, BEIDE ZIJN TE VINDEN IN DE PROVINCIE DRENTH. EEN GROEPSAANMELDING VOOR CERTIFICERING OP DE BAROMETER DUURZAAM TERREINBEHEER GEEFT EEN IMPULS TOT VERANTWOORD WERKEN.

Een provincie, twee waterbedrijven, een waterschap en vijf gemeenten onderkennen het belang van duurzaam terreinbeheer. Zij zochten een samenwerking op dit gebied en wilden hun duurzame terreinbeheer borgen door middel van een certificaat. Daarom werd het initiatief genomen voor een gezamenlijke aanmelding voor certificering voor de Barometer Duurzaam Terreinbeheer. De eerste resultaten zijn behaald: Waterbedrijf Groningen, Waterleidingsmaatschappij Drenthe en de gemeente Westerveld zijn op het gouden niveau van de Barometer gecertificeerd; de gemeenten Coevorden en Midden-Drenthe ontvingen het bronzen certificaat. Het waterschap Reest en Wieden, de provincie Drenthe en de gemeenten Hoogeveen en Tynaarlo zitten nog in het certificeringstraject.

OVERHEID HEFT VOORBEELDFUNCTIE

Beleidsmedewerker Anton Dries van de provincie Drenthe schreef in 2009 een notitie mede naar aanleiding van het EU-toelatingsbeleid voor gewasbeschermingsmiddelen en de EU-Kaderrichtlijn Pesticiden. “Terwijl ik die notitie schreef, zag ik uit het raam van het provinciehuis dat er tegen onkruiden werd gespoten op het voorplein”, zegt hij. “Dit, gecombineerd met het gegeven dat we nog steeds onkruidbestrijdingsmiddelen aantreffen in het grond- en oppervlaktewater, maakte dat we een actieplan hebben opgesteld voor het verduurzamen van ons terreinbeheer.” Wanneer je deze verduurzaming goed wilt oppakken, moet het breed aangepakt worden, zo meent Dries. “Het terugdringen van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen is een taak voor alle partijen: van overheden tot waterschappen en van bedrijven tot particulieren. Als overheid moeten wij het goede voorbeeld geven en de zaak op orde hebben. Ik ben er dan ook blij mee dat er commitment

BELEIDSMEDEWERKER ANTON DRIES
VAN DE PROVINCIE DRENTH

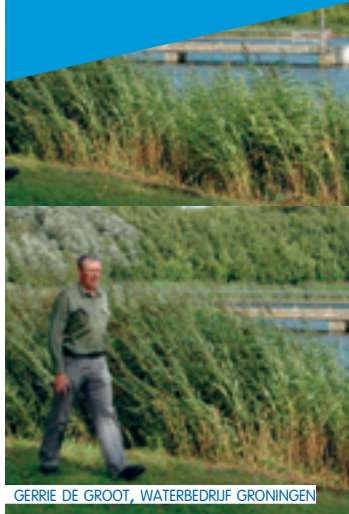
is vanuit onze organisatie én dat de andere partijen meedoen in de groepsaanmelding voor de Barometer Duurzaam Terreinbeheer. Het idee daarachter is dat niet iedere organisatie het wiel zelf hoeft uit te vinden. Samen met het Wageningse kennisinstituut Alterra hebben we daarom een handboek en een stappenplan opgesteld en hebben we meerdere bijeenkomsten gehouden over het hoe en wat van certificering en het daarmee haalbaar gemaakt."

Samenwerking is wat betreft Dries dé manier om het terreinbeheer te verduurzamen. Provincie Drenthe heeft hierin de regie genomen. "Gelukkig weten wij elkaar goed te vinden", vervolgt hij. "Zo loopt de campagne 'Zonder is gezonder', waarin de provincie, waterbedrijven, waterschappen en gemeenten voorlichting geven aan de burger over het gebruik van niet-schadelijke middelen om ongewenste planten en dieren te bestrijden. Deze groepscertificering ligt in het verlengde hiervan: we zorgen dat wij onze zaak op orde hebben én vragen hetzelfde aan anderen."

VERDUURZAMEN IN DE BASIS

De provincie Drenthe zit in het traject voor het zilveren niveau van de Barometer. "We hebben onze werkwijze doorgelicht en voor nu is zilver haalbaar", zegt Dries. "Natuurlijk is de ambitie om op te gaan voor goud, maar voor een grote en complexe organisatie als de onze is dat nog niet meteen mogelijk. Een voorbeeld hiervan is dat nog niet al onze terreinen even praktisch zijn ingericht. Neem het parkeerterrein bij het provinciehuis: tot voor kort was die bestraat met klinkers. Dat is nu deels voorzien van gesloten verharding en we hoeven niet meer te spuiten. Een goed doordacht ontwerp staat aan de basis van het terreinbeheer. We letten nu ook in die ontwerpfase veel beter op de gevolgen."

Dries noemt het 'bijzonder' dat de provincie Drenthe en de andere partijen in deze tijden van bezuinigingen geld en mensen vrijmaken voor verduurzaming. "Bij ons zijn bijvoorbeeld een milieucoördinator en een milieu-uitvoeringscoördinator vrijgesteld", vervolgt hij. "Dat is belangrijk omdat het beheer van bijvoorbeeld parkeervoorzieningen, parken en tuinen bij de ene afdeling ligt, terwijl een andere afdeling verantwoordelijk is voor de wegen en kanalen. Door certificering en doordat we verantwoordelijken hebben aangewezen, kunnen we echt een stap zetten in duurzaam terreinbeheer." ●

GERRIE DE GROOT, WATERBEDRIJF GRONINGEN

WATERBEDRIJF GRONINGEN

"HET GOEDE VOORBEELD GEVEN EN UITDRAGEN"

'Een blauw hart, met een groene gedachte', zo omschrijft Gerrie de Groot, medewerker Facilitaire Dienst, het Waterbedrijf Groningen. "Wanneer het grond- en oppervlaktewater schoon en beschermd is, hoeven wij de verontreiniging er niet uit te filteren"

Waterbedrijf Groningen is in december 2011 op het gouden niveau gecertificeerd voor de Barometer Duurzaam Terreinbeheer. Via vijf productielocaties levert Waterbedrijf Groningen aan ruim 575.000 kleinen en grootverbruikers in totaal 42 miljard liter drinkwater. Daarnaast wordt industriewater geleverd (via North Water), watertechnologie (via WLN) en rioleringsdiensten (via RioNoord). Op het gebied van Water & Energie zijn tal van projecten in voorbereiding en uitvoering: aardwarmte, warmte-oudeopslag, warmtenetten en geothermie, waarbij steeds water als transportmiddel wordt gebruikt voor warmte.

DE LAT HOOG

"Natuurlijk zijn wij blij met het gouden certificaat", zegt De Groot. "Het is voor ons het 'puntje op de i', passend bij onze missie de waterbelangen in de regio duurzaam veilig te willen stellen. Voor onze organisatie is het normaal om verantwoord te werken en wij dragen dat ook uit naar onze partners. Toen de Barometer Duurzaam Terreinbeheer ter sprake kwam, bleek dat wij in de praktische uitvoering al grotendeels op het gouden certificaatniveau werkten. Vervolgens hebben we een handboek gemaakt en de procedures en registraties vastgelegd. Onze medewerkers, maar ook onze (onder)aannemers, hebben een intentieverklaring getekend waarin ze zich committeren aan chemievrij werken. En al eerder werd een folder 'Werken in waterwingebieden' uitgereikt aan de diverse betrokkenen. Nu leeft het certificaat en je ziet dat iedereen de lat hoog legt."

ALTERNATIEVEN

Waterbedrijf Groningen maakt veel werk van communicatie. Een goed voorbeeld is de campagne 'Schoon drinkwater? U staat aan de bron'. "Wij komen nog steeds schadelijke stoffen tegen in onze bronnen voor de drinkwaterproductie", vervolgt De Groot. "Vaak gaat het om chemische middelen voor huis-tuin-en-keukengebruik die nog steeds verkocht worden bij bouwmarkten en tuincentra. Terwijl er voldoende milieuvriendelijke alternatieven zijn en daar maken wij de burger attent op: dat kan alleen geloofwaardig als wij zelf de zaak op orde hebben." ●

GEMEENTE WESTERVELD

“WERKEN OP GOUDEN NIVEAU IS VOORAL EEN INSTELLING”

De gemeente Westerveld is trots en vindt het volstrekt logisch, dat zij is gecertificeerd voor het gouden niveau van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer.

De gemeente Westerveld is een typische plattelandsgemeente: op een oppervlakte van 28.300 hectare wonen ruim 19.000 inwoners. Er liggen twee Nationale Parken: het Dwingerfeld en het Drents Friese Wold.

“Eigenlijk waren we in 2009 al klaar voor goud”, zegt beleidsmedewerker cultuur en techniek Jac Postma. “In de jaren daarvoor werden nog niet altijd de voordelen ingezien, maar toen het hoge niveau van ons terreinbeheer duidelijk werd, was de Gemeente Westerveld meteen om. Dat is ook niet gek, want de gemeente maakt al jaren werk van het ontzien van het milieu en het verbeteren van de leefomgeving. Voor een plattelandsgemeente als de onze, in een groene provincie, hoort dat gewoon”, vervolgt Postma. “Eerder spotten wij nog wel eens een chemisch onkruidbestrijdingsmiddel op wegen, maar daar zijn we vanaf 2009 helemaal gestopt. Met slim terreinbeheer is dat goed te doen. Als je wat vaker veegt, krijgt onkruid geen kans en hoef je niet te spuiten.”

GEMEENSCHAPPELIJK

Een vaste aannemer doet het onderhoud en die kent de chemievrije eis van de gemeente en houdt daar rekening mee. “Ook werken wij als gemeenschap samen”, zegt Postma. “Neem de sportvelden: op het gouden niveau van de Barometer mag er geen onkruidbestrijdingsmiddel worden toegepast. Vrijwilligers maken regelmatig een ronde en trekken het onkruid eruit, zodat spuiten inderdaad niet nodig is. En ook de burger houdt de gemeente in de gaten: een aannemer was voor ons een vlonder aan het aanleggen in een moerasgebied. Een burger constateerde dat er niet-gecertificeerd hout werd gebruikt en meldde dat ons, waarop wij de aannemer hebben teruggefloten.” ●

GEMEENTE COEVORDEN

“WERKWIJZE INZICHTELIJK EN BORGBAAR MAKEN”

De gemeente Coevorden is brons gecertificeerd voor de Barometer Duurzaam Terreinbeheer en heeft nu meer inzicht in de werkwijze bij het beheer van de openbare ruimte.

Het initiatief tot certificering voor de Barometer kwam vanuit de provincie Drenthe. “Na een aantal bijeenkomsten heb ik het voorstel om op te gaan voor certificering bij onze wethouder neergelegd en die was eigenlijk meteen enthousiast”, zegt beleidsmedewerker Lammert Westerhof. “Het gaat toch om maatschappelijke verantwoordelijkheid en als gemeente is het goed om door certificering je werkwijze inzichtelijk en borgbaar te maken.” Daarbij komt nog dat Coevorden het terreinbeheer heeft uitbesteed aan een vaste aannemer. “Voordat wij ons lieten certificeren hadden we eigenlijk niet goed in beeld hoe we werkten en wanneer en waar we een middel gebruikten. Dat hebben we nu wel goed in kaart. Onze aannemer is ook gecertificeerd als Toepasser glyfosaat en hij levert gedetailleerde rapportages.”

PILOT MET HETE LUCHT

Omdat Coevorden al volgens de DOB (Duurzaam Onkruidbeheer op verhardingen)-methode werkte, was bronzen certificatie vooral papierwerk. “In deze tijd van steeds krappere budgetten voor gemeenten is zilver of goud voor ons nog niet haalbaar”, vervolgt Westerhof. “Op termijn is dat wel de ambitie, maar vooralsnog volstaan we met brons. Wel zijn we net begonnen met een proefproject waarbij we hete lucht gebruiken voor de onkruidbestrijding. Dat is in de nieuwbouwwijk Ossehaar. Die proef zal een jaar lopen en die ervaring nemen we mee in eventuele volgende stappen.” ●

GEMEENTE MIDDEN DRENTHE

“VANUIT BRONS VERDER KIJKEN”

De gemeente Midden Drenthe voert het leeuwendeel van het terreinbeheer zelf uit. Dat doet ze nu op het bronzen niveau op de Barometer Duurzaam Terreinbeheer.

“Omdat Midden Drenthe het terreinbeheer en onkruidbestrijding grotendeels zelf doet, zijn wij wettelijk verplicht het certificaat te behalen voor het toepassen van glyfosaat op verhardingen”, zegt Marinus Koster, groenspecialist bij de gemeente Midden Drenthe. “Maar toen wij keken naar het niveau waarop wij onze terreinen beheren bleek dat wij al verder waren en op konden gaan voor het bronzen certificaat van de Barometer. Op termijn is het zelfs mogelijk dat we voor een nog hogere trede op de Barometer gaan, maar we kijken eerst de kat uit de boom. Ik ben bijvoorbeeld benieuwd hoe het verder gaat met het glyfosaat-verhaal.”

VAN SCEPSIS NAAR ENTHOUSIASME

Koster was in eerste instantie sceptisch als het gaat om certificatie. “Er komt veel extra regelwerk en administratie bij kijken en daar ben ik toch altijd wat huiverig voor”, zegt hij. “Maar ik moet aantekenen dat certificatie op de Barometer Duurzaam Terreinbeheer ook echte voordelen met zich meebrengt. Je krijgt gedetailleerd inzicht in je processen. Zo bleek bij nadere bestudering dat wij niet alle hectares hadden meegenomen in onze berekeningen: het gebruik van bestrijdingsmiddelen bleek relatief lager uit te vallen. Mijn aanvankelijke scepsis is dus grotendeels omgeslagen. Nu ben ik behoorlijk positief, vooral over het up-to-date houden van de gegevens en dus sneller en beter je beleid kunnen aanpassen op de werkelijke situatie.” ●

EUROPEES ECOLABEL

Certificatiesysteem voor duurzamere producten en diensten

20 JAAR EUROPEES ECOLABEL

HET EUROPESE MILIEUKEURMERK EUROPEES ECOLABEL WERD IN 1992 OPGERICHT DOOR DE EUROPESE UNIE EN HEEFT SINDSDIEN EEN ENORME GROEI DOORGEMAAKT.

De criteria van Europees Ecolabel hebben betrekking op de hele levenscyclus van een non-food product of dienst. Van grondstoffen en energiegebruik tot schadelijke stoffen en afval. Het keurmerk maakt onderdeel uit van de brede Europese strategie om duurzamer produceren en consumeren te stimuleren.

TOENEMENDE BELANGSTELLING VOOR CERTIFICERING

In 2011 certificeerde SMK als 'competent body' 94 nieuwe producten/diensten van 20 bedrijven. Er zijn totaal 882 door SMK met Europees Ecolabel gecertificeerde producten en diensten. Sommige producten hiervan worden onder meerdere 'private label'-merken op de markt gebracht en andere producten kennen meerdere varianten. De interesse voor Europees Ecolabel certificering blijft toenemen. Wekelijks wordt SMK benaderd door bedrijven die overwegen het Europees Ecolabel aan te vragen. Deze belangstelling is niet alleen uit Nederland afkomstig; ook zijn er contacten met bijvoorbeeld Rusland (bodemverbeters/substraat) en Pakistan (textiel).

De belangrijkste interesse, ook van de groothandel, betreft de certificering van reinigingsmiddelen. Deze zijn over het algemeen bestemd voor binnenlandse professionele toepassingen. Een grote stimulans voor deze verduurzaming en certificering van reinigingsmiddelen zijn de Duurzaam Inkopencriteria van de overheid voor de productgroep Schoonmaak (de dagelijkse en periodieke reiniging van interieurs in overheidsgebouwen), die verwijzen naar Europees Ecolabel.

ONTWIKKELINGEN

Op dit moment zijn er voor 26 productgroepen Europees Ecolabel certificatieschema's ontwikkeld. In een recente herziening (Milieukeurverordening E (C) 66/2010) werd door het Europees Parlement gestemd om dit aantal uit te breiden tot 40-50 productgroepen. Hierdoor kan de Europese consument in de toekomst door een breder aanbod van gecertificeerde producten nog meer duurzame productkeuzes maken. ●

SMK Nieuws • nummer 68 | mei • 2012

28

■ EU Ecolabel producten en diensten door SMK gecertificeerd ■ Aantal bedrijven met EU Ecolabel producten en diensten door SMK gecertificeerd

Grafiek 1: Groei van keurmerkhouders van door SMK gecertificeerde producten/diensten EU Ecolabel 2000 -2011

In heel Europa zijn er 1.357 bedrijven met Europees Ecolabel certificaten (januari 2012).

SMK-MEDEWERKERS EUROPEES ECOLABEL: INEKE VLOT - MANAGER NON FOOD EN LARS WOLTMANN - PROJECTLEIDER EUROPEES ECOLABEL

GROEN TOILET MET DE BLACK-SERIE VAN SATINO

MET DE EUROPEES ECOLABEL-CERTIFICATIE VAN DE HANDZEEP EN DE FOAMZEEP IS NU NAGENOEG DE GEHELE SATINO BLACK ARTIKELENLIJN GECERTIFICEERD.

Satino Black is de top-range serie voor toiletinrichtingen van Van Houtum BV, producent van hygiënisch papier, en onderscheidt zich door duurzaamheid. Het assortiment bestaat onder andere uit toiletpapier, papieren handdoekjes, poetspapier en keukenrollen. Het bedrijf levert ook innovatieve oplossingen voor toiletinrichtingen, zoals de recent met Europees Ecolabel gecertificeerde handzeep en de foamzeep. Dit onder de slogan: 'Satino Black. It's so easy to go green'.

"Onafhankelijke certificatie is essentieel", zegt Albert Mey, conceptmanager toiletinrichtingen. "Aan onze afnemers tonen we dat we een duurzaam product leveren." Van Houtum kiest voor het Europees Ecolabel vanwege de internationale uitstraling: de Satino Black artikelenlijn is in meer dan twintig Europese landen op de markt.

CRADLE-TO-CRADLE

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is voor Van Houtum de leidraad. Een belangrijk doel voor het bedrijf is om volledig cradle-to-cradle te werken. "In onze processen is het energieverbruik ver teruggedrongen", zegt Mey. "Onze papieren producten maken we van gerecycled papier. De ingrediënten van de twee zeepen zijn milieuvriendelijk en biologisch

afbreekbaar en daarmee 100% cradle-to-cradle. In het verleden hebben wij daarvoor grote stappen gezet en omdat wij al een hele tijd zo werken, waren er nauwelijks extra inspanningen nodig om ook deze handzeep en de foamzeep te laten certificeren voor Europees Ecolabel."

VRAAG NAAR DUURZAAMHEID

Mey ziet in de praktijk dat de vraag naar duurzame producten toeneemt. "Die tendens zagen wij jaren geleden al", zegt hij. "Zonder te overdrijven kunnen we zeggen dat wij toch wel pioniers waren op het gebied van duurzamer ondernemen. Al voordat de overheid ging inzetten op duurzaamheid hadden wij grote stappen gezet. Tegenwoordig wordt er door zowel bedrijfsleven als overheid om gecertificeerde producten gevraagd. Het is dan ook goed om te zien dat er een wisselwerking is tussen instituten die certificaten beheren en het bedrijfsleven. Europees Ecolabel kent ook een behoorlijk toegankelijke prijsstelling: certificatie is daarmee goed haalbaar."

Voor Albert Mey was er geen twijfel om ook de handzeep en de foamzeep te laten certificeren voor Europees Ecolabel. "Een aantoonbaar duurzaam product past bij het Satino Black assortiment", zegt hij.

ALBERT MEY, CONCEPTMANAGER TOILETINRICHTINGEN

STEVIGE CERTIFICATIE-EISEN

Mey pleit voor een verzwaring van de doelstellingen van het certificatieschema. "Het Europees Ecolabel staat voor ons gelijk aan toegevoegde waarde", vervolgt hij. "Certificatie maakt dat onze producten meer waard zijn. Daarom zou wat ons betreft het schema best zwaarder gemaakt mogen worden: ik denk dat het nog meer vertrouwen geeft aan de afnemers en consumenten. De werking van een certificaat valt of staat met vertrouwen en het imago. Daar moet je constant aan werken."

Satino Black zal in de toekomst onder het Europees Ecolabel blijven werken, omdat het certificaat perfect aansluit op de bedrijfsdoelstellingen van Van Houtum. "Als verbeterpunt zou ik nog willen meegeven dat de criteria voor Europees Ecolabel voor een nog bredere productrange worden opgesteld", zegt Mey. "Zo hebben wij een toiletbrilreiniger die wij niet kunnen laten certificeren omdat er nog geen criteria voor omschreven zijn. Het is dan natuurlijk jammer dat we daarvoor het keurmerk niet kunnen aanvragen." ●

ACHOU ZHANG

EEN 'GROEN' EN 'VERANTWOORD' VERBLIJF VOOR IEDEREEN, DAT IS HET ONLANGS EUROPEES ECOLABEL GECERTIFICEERDE COURT GARDEN HOTEL IN DEN HAAG.

"ALS JE EENMAAL 'GROEN' DENKT, ZIE JE OVERAL KANSEN"

het zilveren certificaat van Green Key voeren. Het gebouw leent zich niet voor 'hogere' certificatie, maar dat was wel een wens van mij. Twee jaar geleden liep ik langs het pand aan de Laan van Meerdervoort en ik zag er gelijk een hotel in. Een maand later stond het te koop en heb ik meteen mijn slag geslagen."

geplaatst en de ramen zijn voorzien van driedubbel glas. "Dit levert perfecte isolatie met als bijkomend voordeel dat ook de kamers aan de straatzijde muisstil zijn. Het eten en drinken dat we serveren is volledig biologisch en hiervoor hebben we het EKO-horeca certificaat 100% biologisch ontvangen."

INNOVATIEVE OPLOSSINGEN

Omdat Achou 'groen' wilde ondernemen en hoorde van de mogelijkheid voor een groene financiering, vroeg ze direct een groenverklaring aan bij het ministerie van Infrastructuur & Milieu. "Daarmee is de bal echt gaan rollen en ben ik voor de meest innovatieve oplossingen gegaan", zegt ze. Een zeer duurzame renovatie van het gebouw, met tien zware eisen op het gebied van onder andere isolatie, energielabel, groene energie en verlichting was het gevolg. "Zo is het gebouw nu energielabel A+ gecertificeerd, waar dat voor de renovatie nog G was", vervolgt ze. "Het hotel is compleet geïsoleerd en we gebruiken groene energie. De sleutelkaart voor de kamers schakelt alles uit zodra de gast de kamer verlaat, inclusief de led-tv. Klimaatbeheersing gebeurt met een gasabsorptiewarmtepomp die is geplaatst op het dak." Deze onttrekt energie aan de buitenlucht en dat leidt tot een aanzienlijke energiebesparing. Helemaal trots is Achou op de 'geniale wand': achter de bestaande gevel zijn extra wanden

DUURZAAM VERHAAL

Door al deze innovatieve oplossingen bleek ook Europees Ecolabel certificatie haalbaar. "Dat is nog wel een stap verder dan Green Key Goud, maar door de integrale aanpak bleek ook dit mogelijk", zegt general manager Karel Vandenberghe. "Er zat vooral veel werk in registratie en de communicatie naar onze gasten." Juist over communicatie is het managementteam enthousiast: "We vertellen graag het duurzame verhaal, daar past certificatie ook bij. Maar ook in het hotel gaan we nog meer werk maken van informatie: door gasten te stimuleren om handdoeken te hergebruiken, informatie over producten op de eettafels en mantra's in het trappenhuis. We zien dat onze gasten dit waarderen: uit enquêtes blijkt dat maar liefst 85 procent van de gasten onze bewuste aanpak als een absolute meerwaarde ziet voor hun verblijf in Den Haag. We zien ook grote kansen in de bedrijven die bewust duurzaam willen inkopen. Ons hotel past prima in dat plaatje." ●

Eigenaren Dongxu en Achou Zhang zijn trots op hun hotel aan de Laan van Meerdervoort. Omdat het hotel duurzaam is ingericht en een duurzame bedrijfsvoering heeft, is het gecertificeerd voor Skal 100% biologisch, Green Key Goud en het Europees Ecolabel. In november 2011 opende het hotel officieel de deuren met vijf familiekamers, vijftig tweepersoonskamers en vijftien eenpersoonskamers. Daaraan vooraf ging een grondige renovatie van amper vijf maanden van het voormalige kantoorgebouw.

INSPIRATIE

Achou Zhang is een echte horecavrouw. Ze runt diverse restaurants en is eigenaar van Hotel Sebel waar de klandizie voor een groot deel bestaat uit medewerkers van NGO's. "Zij hebben mij geïnspireerd om nog meer duurzaam en maatschappelijk verantwoord te ondernemen", zegt ze. "In Hotel Sebel mogen we

“EUROPEES ECOLABEL SUPER BELANGRIJK VOOR GROTE INTERNATIONALE HOTELKETENS”

HET EUROPEES ECOLABEL LEGT PHILIPS GEEN WINDEIEREN. BEZIT VAN HET KEURMERK WAS EEN VOORWAARDE VOOR ENKELE MEGA-ORDERS. EXACTE GETALLEN WIL PHILIPS NIET NOEMEN, MAAR WEL DAT HET HIER GAAT OM ENKELE ‘GROTE’ HOTEL KETENS. “DE HOTELMARKT STELT STRENGE EISEN AAN KWALITEIT, MAAR OOK AAN DUURZAAMHEID. MET HET EUROPEES ECOLABEL VOLDOEN WE AANTOONBAAR AAN DIE EISEN”.

De ‘hospitalitymarkt’, zoals de markt van hotels en openbare gebouwen wordt genoemd, kent wel verschillen ten opzichte van de consumentenmarkt. “De hoteltelevisies die Philips maakt zijn altijd gebaseerd op de modellen die we voor de consumentenmarkt maken”, vertelt Senior Marketing Manager Hospitality TV Wouter Staal. “Maar een hotel wil andere dingen dan de consument, dus doen we een aantal aanpassingen, die vooral op softwaregebied liggen. Van tevoren hebben we goed nagedacht over de extra functionaliteiten die we in een hotel-tv willen stoppen. Daarom hebben we een team van onze mensen gekoppeld aan onderzoekers van verschillende hotelscholen, maar ook aan die van hotelexperts en enkele hoteliers. Daardoor ontstond wat wij noemen ‘smart tv’: een tv die is verbonden met internet, waarmee je online apps als Twitter, Facebook en YouTube kunt gebruiken én die de mogelijkheid voor het hotel biedt om zijn gast zo persoonlijk mogelijk te benaderen en van dienst te zijn. Ook zitten er voor een hotel een paar extra praktische features op, zoals een klok en een automatische centrale zenderafstemming.”

SUCCES

De tv die nu is gecertificeerd met het Europees Ecolabel heet de MediaSuite. En het is nu al een succesnummer. “Dat heeft vooral te maken

met de wensen van grote hotelketens, die het belangrijk vinden dat een tv aantoonbaar zuinig en duurzaam is”, vervolgt Wouter. “Met de Europees Ecolabel certificering voldoet Philips MediaSuite aan die eis. Het succes begon in Noord-Europa: in Scandinavië hecht men veel belang aan milieuvriendelijkheid, maar vanwege de goede ICT infrastructuur ook aan smart tv. De combinatie van het Europees Ecolabelcertificaat en de smart functionaliteiten maken van de MediaSuite een echt succesnummer.”

AANBESTEDINGEN

Hotelketens stellen hun eisen aan televisies meestal vast in aanbestedingsdocumenten. Daarin wordt tegenwoordig naast een energielabel ook specifiek om het Europees Ecolabel gevraagd. Philips heeft met succes meegedongen naar dergelijke opdrachten, waaronder het leveren aan de hotelketen Accor, de grootste hotelketen van Europa. Daarnaast zijn opdrachten binnengehaald van Scandic en Nordic Choice Hotels, en dan gaat het ook om vele televisies.

‘BAJES-TV’

Senior Manager Sustainability van Leendert Jan de Olde vult aan: “Daarnaast zie je natuur-

lijk dat overheden verplicht zijn duurzaam in te kopen. Met het Europees Ecolabelcertificaat voldoet een tv aan de Nederlandse criteria voor duurzaam inkopen van audiovisuele apparatuur. Nu moet je je niet voorstellen dat we grote aantallen tv’s aan bijvoorbeeld ministeries verkopen, maar wat dacht je van gevangenis? Zo hebben we een speciale tv voor gedetineerden, waarbij uiteraard strenge veiligheidseisen van toepassing zijn, maar waarin ook restricties zijn ingebouwd ten aanzien van wat je wel of niet te zien krijgt op de tv. In Frankrijk hebben we onlangs een aanbesteding gewonnen voor het vervangen van tv’s in de Franse gevangenis. Dan heb je het ook al gauw over duizenden toestellen.”

SOEPELE CERTIFICERING

In de vorige editie van SMK kon Philips al trots melden dat het op de consumentenmarkt de zuinigste TV heeft, die is gecertificeerd met het Europees Ecolabel. De certificering daarvan heeft meegeholpen aan een soepele en snelle certificering van het huidige model: de MediaSuite. Leendert Jan: “Het belangrijkste voor ons is dat onze leveranciers van onderdelen goed kunnen meewerken aan het certificeringsproces. Dat ging dit keer heel goed en verliep de certificering daardoor heel soepel.” ●

GROEN LABEL KAS

Certificatiesysteem voor duurzamere tuinbouwkassen

VOOR EEN TERUGBLIK OP 2011 EN EEN VOORUITBLIK NAAR 2012 IS DIT ARTIKEL MEDE GEBASEERD OP PERSBERICHTEN VAN PLATFORM TOELEVERANCIERS GLASTUINBOUW AVAG.

GLASTUINBOUWSECTOR 2011 - 2012

Na het jaar 2010 met een historisch laag niveau aan nieuwbouwactiviteiten, te weten 91 hectare glas, is de markt in 2011 hersteld met 160 hectare glas. Dat kwam vooral door een sterke start in het eerste kwartaal. Maar de EHEC crisis in de voedingstuinbouw was er de oorzaak van dat het meerjarige gemiddelde van 325 hectare over de jaren 2003 tot en met 2007 bij lange na niet werd gehaald.

Van de 160 hectare glas in 2011 is 113 hectare gecertificeerd onder de eisen van Groen Label Kas. Voor MIA\Vamil werd een bedrag van ruim 98 miljoen euro toegekend en voor de Regeling groenprojecten 11 miljoen euro. Daarmee worden de overheidsdoelstellingen van 30% (MIA\Vamil) en 5% (Regeling groenprojecten)

van nieuwe tuinbouwkassen ruimschoots gehaald. Vanaf 2010 zijn de gecertificeerde kassen voor de groententeelt naar verhouding groter (> 8 ha).

2012

De AVAG is zeer bezorgd over de gevolgen van de aanhoudend slechte situatie in de tuinbouwsector. Sinds 2009 staat het investeringsniveau in de Nederlandse tuinbouw op een laag niveau. Een oplossing daarvoor ziet AVAG in de herstructurering van het kassengebied (totaal circa 800 hectare): verhuizen van de kassen naar de LOG (landbouw ontwikkelingsgebieden) waarmee innovatie wordt bevorderd en verdere verduurzaming van de

sector gestimuleerd.

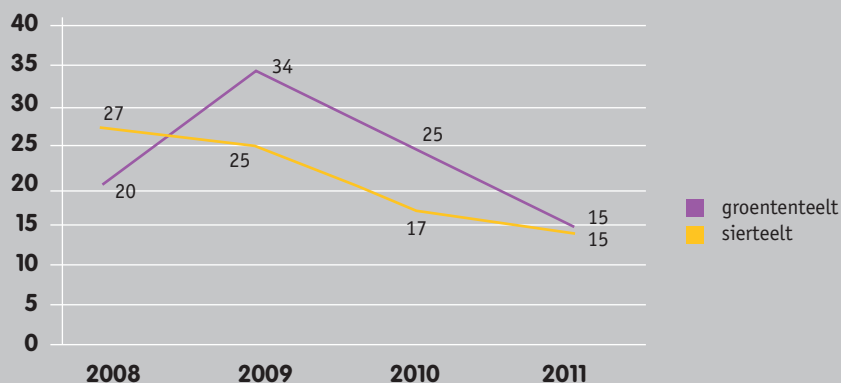
De twintigtal Nederlandse kassenbouwers en de toeleveranciers zoeken naar alternatieven. Dat doen ze onder meer door zich met bestaande producten en kennis op nieuwe markten binnen Nederland te richten. Ontwikkelingen op gebieden als koeling, klimaattechniek, kunstlicht, energie en watertechniek kunnen ook gebruikt worden in de infrastructuur of waterzuiveringsinstallaties.

EVALUATIE GROEN LABEL KAS 9-2012

In 2012 evalueert SMK het certificatieschema GLK9-2012. Die evaluatie wordt gevoed door input vanuit verschillende kanten. Zo worden op basis van praktijkervaringen knelpunten in het huidige Groen Label Kas certificatieschema (GLK9-2012) naar voren gebracht. Stakeholders dragen innovatieve ideeën aan die opgenomen zouden kunnen worden in het schema, zoals het effectief meten van duurzame energie, bepaling van emissienormen van stikstof bij substraten, Het Nieuwe Telen en de toepassing van een lysimeter. Daarnaast wordt ook alle verzamelde informatie (zoals uit de bestaande 'Groen Label Kas Vraag & Antwoorden lijst') meegenomen in de evaluatie. Uiteindelijk stelt het onderzoeksbureau LTO Groeiservice uit dit geheel een concept samen van de belangrijkste wijzigingsvoorstellen voor het certificatieschema GLK10-2013.

Belangrijk bij het opstellen van nieuwe of herziene eisen is dat onderscheid wordt aangebracht in de eisen die gekoppeld zijn aan de Regeling groenprojecten en de MIA\Vamil regeling. Voor de Regeling groenprojecten betekent dit het selecteren van een aantal managementmaatregelen. Voor de MIA\Vamil regeling wordt gefocust op middelvoorschriften.

Een begeleidingscommissie bespreekt de wijzigingsvoorstellen a.s. 7 juni. Op basis hiervan komt een tweede versie tot stand die in het najaar in een hoorzitting wordt besproken met alle stakeholders. Het College van Deskundigen GLK wordt gekend over elke onderliggende stap en stelt uiteindelijk het certificatieschema GLK10-2013 vast. ●

Grafiek: Aantal Groen Label Kassen onderverdeeld in groententeelt en sierteelt over 2008 - 2011.

ORCHIDEËN UIT EEN GROEN LABEL KAS

**ONLANGS IS EEN NIEUWE KAS VAN
MAARELORCHIDS IN MAASDIJK GECERTIFICEERD MET GROEN LABEL KAS.
EIGENAAR ARNO VAN DER MAAREL DEED DIT UIT FINANCIËLE OVERWEGINGEN.**

In de kas worden orchideeën gekweekt van de soort Phalaenopsis, net als in de andere kas van MaarelOrchids in De Lier. MaarelOrchids wil verder groeien, daarom is vorig jaar een uitbreiding gebouwd met een oppervlakte van 18.000 m². "Het is nu voorjaar, en de verkoop loopt gelukkig goed", vertelt Van der Maarel. "De capaciteit van de nieuwe kas is dan zeer welkom, onlangs hebben we hem in gebruik genomen. Na het oppotten zullen we vanaf het einde van dit jaar ook vanuit deze nieuwe kas onze afnemers bedienen." MaarelOrchids levert aan retail, de vakhandel, tuincentra en bloemisten.

INVESTERINGSAFTREK

"Certificering met Groen Label Kas is voor ons bedrijf interessant omdat je hiermee kunt profiteren van de vrije investeringsaftrek binnen de MIA/Vamil-regeling", zegt Arno van der Maarel. "Deze regeling geeft je de mogelijkheid om milieuvriendelijke investeringen af te trekken van je belastbare winst of je investering op een voor jou aantrekke-

lijk moment af te schrijven. Samen met onze accountant Flynth hebben we precies in kaart gebracht aan welke eisen we moesten voldoen. Met het Groen label Kas voldoe je aantoonbaar aan deze eisen, dus dat was de reden dat we de kas hebben laten certificeren. De nieuwe kas is voorzien van een aantal milieuvriendelijke maatregelen, waaronder het gebruik van WKK

(warmte-kracht-koppeling) en schermdoeken voor energiebesparing.

VERSTAND VAN ZAKEN

"Ik vond het certificeringstraject heel goed verlopen", zegt Van der Maarel. "Vanuit SMK krijg je begeleiding door mensen die duidelijk verstand van zaken hebben, en mocht je bepaalde bewijsstukken even niet bij de hand hebben, dan mag je ze binnen een paar weken alsnog e-mailen. Ik vond het echt soepel gaan." ●

MDV-STALLEN VOOR VLEESVEE EN MELKGEITEN

DE MAATLAT DUURZAME VEEHOUDERIJ WORDT VOLGENDE JAAR VERDER UITGEBREID. DE OVERHEID HEEFT SMK EN LIVESTOCK RESEARCH VAN WUR GEVRAAGD CRITERIA TE ONTWIKKELEN VOOR DUURZAMERE STALLEN VOOR MELKGEITEN, VLEESVEE EN ZOOGKOEIEN. HET ONTWIKKELTRAJECT IS DIT VOORJAAR GESTART EN SMK VRAAGT DE SECTOREN DEZE ZOMER MEE TE DENKEN EN TE PRATEN OVER DE CRITERIA.

^
**HOORZITTING
NAJAAR 2012;
PUBLICATIE
DECEMBER 2012**
v

MDV SUCCESVOL CONCEPT

De Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV) bestaat vijf jaar. MDV ontstond uit de wens van de overheid om bedrijven meer in duurzaamheid te laten investeren. De koppeling van fiscale regelingen aan bovenwettelijke eisen en duurzamere stalsystemen blijkt succesvol. Al 1500 stallen zijn sinds 2007 volgens de richtlijnen van MDV gebouwd en er zijn er nog ruim 1200 in aanbouw. De overheid koos ervoor om te starten met de grote sectoren (varkens, melkvee en vleeskalveren) en daarna stapsgewijs ook de kleinere sectoren toe te voegen. Zo werden in 2011 MDV-criteria voor stallen voor kalkoenen, eenden en konijnen gepubliceerd.

De planning is om in 2013 in MDV ook de staleisen voor melkgeiten, vleesvee, waaronder zoogkoeien op te kunnen nemen. Ook voor deze sectoren worden nu criteria ontwikkeld met keuzemaatregelen voor de zes bekende thema's: ammoniak, dierenwelzijn, diergezondheid, energie, fijn stof en bedrijf & omgeving. Op ieder thema moet een minimum aantal punten gehaald worden om voor een MDV-certificaat in aanmerking te kunnen komen. De overheid heeft het plan de nieuwe diercategorieën ook aan de MIA- en Vamilregeling te koppelen. Daadwerkelijke koppeling is mede afhankelijk van de goedkeuring van de Europese Commissie te Brussel voor de uitbreiding.

MELKGEITENHOUDERIJ

In 2011 waren er in Nederland 566 bedrijven met melkgeiten met in totaal ruim 250.000 dieren. Het percentage biologisch gehouden geiten is met 7% relatief hoog ten opzichte van de gemiddeld 2% in andere dierlijke sectoren (CBS, 2011). Bij de ontwikkeling van de criteria voor MDV richten SMK en WUR zich op de ongeveer 350 reguliere professionele geitenbedrijven. Voor het thema ammoniak wordt bij MDV normaliter aangesloten op stalsystemen van bijlage 1 van de Rav (Regeling Ammoniak en Veehouderij). Voor melkgeiten kan dit niet omdat er in deze Rav-bijlage geen systemen beschreven zijn met een lagere emissiewaarde dan Besluit Huisvesting. Dit betekent dat WUR Livestock Research onderzoekt of er perspectievolle maatregelen te benoemen zijn die

tijdelijk in MDV kunnen worden opgenomen. De overheid verwacht van de sector dat zij vervolgens zelf aan de slag gaat met nieuwe stalsystemen die opgenomen kunnen worden op bijlage 1 van de Rav. Bij de thema's dierenwelzijn en -gezondheid komen maatregelen als meer ruimte per dier, klautermogelijkheden, klauwgezondheid, hygiëne en bereikbaarheid van het voer aan de orde.

STALLEN VOOR VLEESVEE WAARONDER ZOOGKOEIEN

Het aantal runderen ouder dan 1 jaar en bedoeld voor de vleesproductie bedroeg in 2011 iets meer dan 110.000. Hiervan was ruim de helft vrouwelijk (CBS). In datzelfde jaar waren er 73.000 zoogkoeien. Het merendeel van deze dieren wordt als neventak gehouden en daarnaast zijn er gespecialiseerde rundvleesbedrijven. Net als bij de geitenhouderij biedt bijlage 1 van de Rav geen mogelijkheden voor de ammoniakmaatlat in MDV. Ook hier wordt gekeken naar perspectievolle maatregelen. Bij het thema dierenwelzijn is weidegang een belangrijke maatregel, echter de mogelijkheden om dit bij oplevering van een stal te toetsen zijn beperkt. Aan een stal is niet te zien of de runderen bijvoorbeeld een deel van het jaar in natuurgebieden verblijven. De vleesveesector gebruikt relatief weinig energie en het aantal maatregelen op dit thema zal naar verwachting beperkt blijven. Bij de thema's fijn stof en bedrijf & omgeving wordt aangesloten bij de maatregelen die momenteel ook voor andere diersectoren in MDV zijn opgenomen.

STAPPENPLAN

In een begeleidingscommissie bespreekt een kleine groep van deskundigen en stakeholders de eerste conceptmaatregelen. Deze bijeenkomsten vinden plaats net voor en na de zomervakantie. In het najaar van 2012 organiseert SMK centraal in het land een openbare hoorzitting waarvoor alle belanghebbenden en geïnteresseerden worden uitgenodigd. De exacte datum, tijdstip en locatie maakt SMK eind van de zomer met een persbericht en op de website bekend. De definitieve certificatieschema's publiceert SMK in december. In diezelfde maand publiceert de overheid de Milieulijst waarin is opgenomen welke investeringen in 2013 gemeld kunnen worden voor de MIA en Vamil regeling. Dan wordt ook duidelijk of de investeringen voor nieuwbouw of renovatie van stallen van de nieuwe diercategorieën voor de genoemde regelingen kunnen worden aangemeld op basis van een MDV-certificaat. ●

MET 1335 MDV CERTIFICATEN ZIJN IN 2011 RUIM 300 CERTIFICATEN MEER UITGEREIKT DAN IN VOORGAANDE JAREN. VOORAL IN HET EERSTE KWARTAAL VAN 2011 ZIJN VEEL STALONTWERPCERTIFICATEN BEHAALD.

IEDER JAAR MEER CERTIFICATEN MDV

Ondanks de versoering van de regelingen en de aanscherping van de eisen, blijkt MDV nog altijd een aantrekkelijk instrument voor ondernemers om in een duurzamere stal te investeren.

ONTWIKKELINGEN LAATSTE JAREN

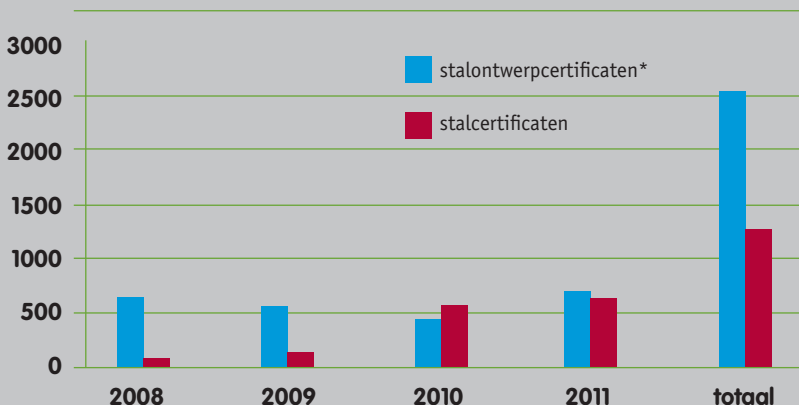
In 2008 is het certificatieschema MDV gepubliceerd voor varkens en pluimvee, met criteria voor ammoniakemissie en dierenwelzijn. De overheid had naast de Vamil-regeling 40% MIA aan de MDV gekoppeld. In de loop van de jaren is het aantal diersectoren uitgebreid met melkvee, vleeskalveren, eenden, kalkoenen en konijnen en zijn thema's toegevoegd (diergezondheid, energie, fijn stof en bedrijf & omgeving). De Vamil-regeling is iets versoerd en het percentage MIA is nu 27%. De kleinere sectoren maken mondjesmaat gebruik van MDV, tot 2011 hebben een tiental vleeskalverstallen en drie kalkoenstallen deelgenomen. Het gros van de certificaten is voor varkens-, pluimvee- en melkveestallen.

VEEL BEDRIJVEN KOZEN IN 2011 NOG VOOR MDV4

Voor MIA en Vamil moeten stalinvesteringen binnen drie maanden bij de overheid zijn aangemeld en vergezeld gaan van een MDV-stalontwerpcertificaat. Dit betekent dat investeringsverplichtingen die in 2011 zijn aangegaan, getoetst dienen te zijn op basis van de eisen van MDV5. Het blijkt dat veel bedrijven eind 2010 hun investeringsverplichting zijn aangegaan, want 45% van alle stalontwerpcertificaten in 2011 is afgegeven op MDV4. Deze zijn dus alle in het eerste kwartaal van 2011 behaald.

De mogelijke reden voor deze opvallende gegevens is dat in MDV5 de twee nieuwe thema's 'fijn stof' en 'bedrijf & omgeving' zijn toegevoegd.

GRAFIEK 1: AANTAL AFGEGEVEN STALONTWERP- EN STALCERTIFICATEN PER JAAR

*Let wel: dit betreft het totaal aantal afgegeven stalontwerpcertificaten per jaar, een stalontwerpcertificaat is maximaal twee jaar geldig en binnen die tijd moet het stalcertificaat behaald zijn. Niet alle ontwerpcertificaten leiden tot een stalcertificaat. Redenen kunnen zijn: het ontwerp wordt niet gerealiseerd of het stalcertificaat wordt niet aangevraagd na realisatie.

THEMA BEDRIJF & OMGEVING

De maatregelen in het thema Bedrijf en omgeving gaan over de mate waarin de stal past bij de rest van de bedrijfsbebouwing en het omringende landschap, en over de reductie van hinder (geur, licht, geluid) voor de omgeving. Al bij de ontwikkeling van MDV5 waren er kritische geluiden te horen over dit thema. Een punt van kritiek was dat deze maatregelen niet direct gerelateerd zijn aan de huisvesting van de dieren. Maar omdat dit thema wel van belang is voor duurzaamheid is dit een belangrijke reden om het op te nemen als onderwerp voor een integraal duurzame stal.

Een tweede belangrijk punt van kritiek was dat deze maatregelen al vroeg in de bouwplannen moeten worden opgenomen. Veelal zelfs al voor de aanvraag van de vergunningen. Deze kritiek heeft geresulteerd in een lager ambitieniveau in het eerste jaar dat dit thema is geïntroduceerd, namelijk 15 punten in MDV5. In 2012 is in MDV6 dit verplicht aantal punten verhoogd

naar 24. De 434 gecertificeerde stalontwerpen en stallen op MDV5 behaalden gemiddeld 21 punten op het thema bedrijf en omgeving.

BOUWPLANNEN ONDER ARCHITECTUUR

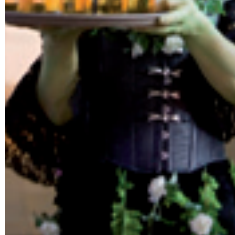
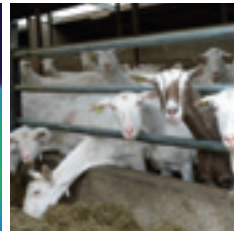
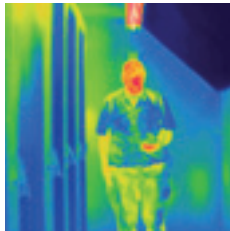
Een stal inpassen in het bedrijf en in het omringende landschap vereist eigenlijk maatwerk per bedrijf. Daarom stimuleert MDV te bouwen aan de hand van een bedrijfsspecifiek geïntegreerd architectonisch plan en een landschapsplan. Een stal met een dergelijk plan behaalt 50 punten. In de praktijk blijkt dat een geïntegreerd plan voor zowel architectuur als landschappelijke inpassing voor veel ondernemers (te) tijdrovend en ingewikkeld is. Drie bedrijven (met samen 4 stalontwerpcertificaten) kozen voor een geïntegreerd plan. MDV6 biedt de mogelijkheid om 10 punten te behalen indien alleen een architectonisch plan is opgesteld of alleen een landschapsplan. ●

Sector	Op basis van	
	MDV4	MDV5
Varkensstallen	151	195
Runderstallen*	105	153
Pluimveestallen**	106	86
Totaal	362	434

TABEL 1: AANTAL AFGEGEVEN MDV STALONTWERPCERTIFICATEN IN 2011

*Melkvee en vleeskalveren

**Leghennen, vleeskuikens en kalkoenen

SMK. KOMPAS VOOR DUURZAMER ONDERNEMEN